BULETIN TRIMESTRIAL

Trimestrul I 2009

ISSN 1842 - 6905

NOTĂ

Redactarea buletinului trimestrial a fost finalizată la data de 24 mai 2009.

Datele statistice provin de la Fondul de garantare a depozitelor în sistemul bancar, Banca Națională a României şi Institutul Național de Statistică.

Redactarea buletinului a fost realizată după cum urmează:

- *Fondul de garantare a depozitelor în sistemul bancar, capitolele 1,4, 5, 6, 7, 8, 9 şi anexele 1 şi 2*
- *Centrul de Cercetări Financiare şi Monetare "Victor Slăvescu", unitate componentă a Institutului Național de Cercetări Economice din cadrul Academiei Române, capitolele 2, 3, 10 şi 11.*

Reproducerea publicației este interzisă, iar utilizarea datelor în diferite lucrări este permisă numai cu indicarea sursei.

Fondul de garantare a depozitelor în sistemul bancar
Strada Negru Vodă nr. 3, corp A3, et. 2, sector 3, cod 030774, Bucureşti
tel: 0314.232.804; fax: 0314.232.800
e-mail: office@fgdb.ro
www.fgdb.ro

Tipărit la R.A. Imprimeria Băncii Naționale a României
www.imprimeriabnr.ro

CUPRINS

Cuvânt înainte 5

1. Instituțiile de credit participante la schema de garantare a depozitelor 6

2. Contextul economic mondial 8

3. Efectele crizei financiare în economia României şi politica monetară a Băncii Naționale a României 10

   3.1. Politica monetară 10

   3.2. Piețe financiare şi evoluții monetare 13

      3.2.1. Ratele dobânzilor 14

      3.2.2. Cursul de schimb şi fluxurile de capital 15

      3.2.3. Moneda şi creditul 17

4. Structura şi evoluția depozitelor în sistemul bancar 20

   4.1. Depozitele din sistemul bancar 20

      4.1.1. Numărul total de titulari de depozite 20

      4.1.2. Valoarea totală a depozitelor din sistemul bancar 21

   4.2. Depozitele la instituțiile de credit participante la schema de garantare a Fondului 24

      4.2.1. Numărul total de titulari de depozite la instituțiile de credit participante la Fond 24

      4.2.2. Valoarea totală a depozitelor la instituțiile de credit participante la Fond 25

5. Depozitele garantate 29

   5.1. Numărul titularilor de depozite garantate 29

   5.2. Valoarea depozitelor garantate 31

      5.2.1. Evoluția depozitelor garantate ale persoanelor fizice 33

      5.2.2. Evoluția depozitelor garantate ale persoanelor juridice 34

6. Distribuția depozitelor garantate ale persoanelor fizice din punct de vedere al valorii acestora..... 35

   6.1. Distribuția numărului deponenților garantați persoane fizice 35

   6.2. Distribuția depozitelor garantate ale persoanelor fizice din punct de vedere al valorii acestora 35

7. Distribuția depozitelor garantate ale persoanelor juridice din punct de vedere al valorii acestora..... 36

   7.1. Distribuția numărului deponenților garantați persoane juridice 36

7.2. Distribuţia depozitelor garantate ale persoanelor juridice din punct de vedere al valorii acestora 36
8. Valoarea depozitelor efectiv garantate pe tipuri de titulari 38
9. Valoarea medie şi gradul de concentrare a depozitelor 40
9.1. Valoarea medie a depozitelor 40
9.2. Valoarea medie a depozitelor garantate 40
9.3. Gradul de concentrare a numărului de titulari de depozite garantate 41
9.4. Gradul de concentrare a valorii depozitelor garantate 41
10. Factorii de influenţă asupra economisirii 42
10.1. Inflaţia 42
10.2. Rata nominală a dobânzii bancare pasive 44
10.3. Produsul intern brut 47
10.4. Economisirea totală 49
10.5. Creditul bancar neguvernamental 50
10.6. Veniturile populaţiei 51
11. Concluzii 53
Anexa 1 – Lista instituţiilor de credit participante la schema de garantare a depozitelor la 31 martie 2009 55
Anexa 2 – Lista depozitelor negarantate 56

Cuvânt înainte

Fondul de garantare a depozitelor în sistemul bancar (*Fondul*) reprezintă singura schemă de garantare a depozitelor oficial recunoscută în România, fiind înfiinţat în urmă cu 13 ani, în baza Ordonanţei Guvernului nr. 39/1996, care a fost completată şi modificată ulterior.

Prin misiunea şi rolul său, Fondul reprezintă una dintre instituţiile principale care contribuie la asigurarea stabilităţii sistemului financiar-bancar din România prin menţinerea încrederii publicului în acesta.

Scopul fundamental al Fondului îl reprezintă garantarea depozitelor persoanelor fizice, persoanelor juridice şi entităţilor fără personalitate juridică la instituţiile de credit participante la schema de garantare şi efectuarea plăţilor de compensaţii, potrivit condiţiilor şi limitelor stabilite de lege, în cazul în care depozitele la o instituţie de credit participantă devin indisponibile.

Existenţa mecanismului de garantare a depozitelor la instituţiile de credit este de natură să limiteze riscul sistemic pe care l-ar putea genera încetarea activităţii unei instituţii de credit, iar evoluţiile pe plan internaţional din ultimul an au demonstrat acest rol important al schemelor de garantare a depozitelor.

Pe fondul turbulenţelor manifestate pe pieţele financiare externe în ultimul an, s-a înregistrat o accentuare a preocupării existente pe plan internaţional, inclusiv în cadrul Uniunii Europene, cu privire la managementul crizelor financiare, ceea ce a condus la acordarea unei atenţii deosebite instituţiilor responsabile cu asigurarea stabilităţii financiare, una dintre principalele componente vizate fiind schema de garantare a depozitelor.

Printre preocupările principale în domeniu se numără şi creşterea gradului de informare şi de conştientizare a publicului cu privire la garantarea depozitelor, aspect care stă la baza construirii şi menţinerii încrederii acestuia în sistemul financiar-bancar al unei ţări.

În concordanţă cu noile cerinţe pe linia informării publicului, Fondul îşi propune ca, după o serie de şase apariţii semestriale ale Buletinului său (în perioada 2006 - 2008), acesta să aibă o periodicitate trimestrială astfel încât toţi cei interesaţi să poată avea la dispoziţie date cât mai actuale privind evoluţia, factorii de influenţă şi tendinţele economisirii, precum şi politica monetară, pieţele financiare şi evoluţiile monetare.

Astfel, avem deosebita plăcere de a prezenta primul număr al Buletinului trimestrial al Fondului, care cuprinde informaţii referitoare la primele trei luni ale anului 2009, exprimându-ne speranţa că acesta va continua să reprezinte un mijloc de cunoaştere a activităţii specifice a Fondului de garantare a depozitelor în sistemul bancar şi să ofere o imagine de ansamblu la zi a evoluţiei depozitelor aflate în evidenţa instituţiilor de credit şi raportate Fondului şi a procesului de economisire în general.

Niculae Vulpescu

Director

1. Instituţiile de credit participante la schema de garantare a depozitelor

Participarea la schema de garantare a depozitelor din România este obligatorie pentru toate instituţiile de credit autorizate de către Banca Naţională a României să primească depozite de la public. În calitate de instituţii de credit membre ale schemei de garantare a depozitelor, acestea trebuie să participe la constituirea resurselor financiare ale Fondului prin plata de contribuţii.

Începând cu 1 ianuarie 2007, sucursalele din România ale instituţiilor de credit străine cu sediul în celelalte state membre ale Uniunii Europene au ieşit din schema de garantare a Fondului, ca urmare a faptului că depozitele persoanelor fizice şi persoanelor juridice la aceste sucursale sunt garantate de schema de garantare din ţara în care îşi are sediul instituţia de credit mamă. Astfel, având în vedere că în prezent în România funcţionează doar sucursale ale instituţiilor de credit din Uniunea Europeană, la Fond participă actualmente numai instituţii de credit persoane juridice române.

La data de 31 martie 2009, la Fond participau 32 de instituţii de credit[1], persoane juridice române, din care: 28 de bănci, 3 bănci de economisire şi creditare în domeniul locativ şi Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP (casa centrală şi cooperativele de credit afiliate).

Grafic 1.1. Evoluţia numărului instituţiilor de credit participante la schema de garantare a depozitelor

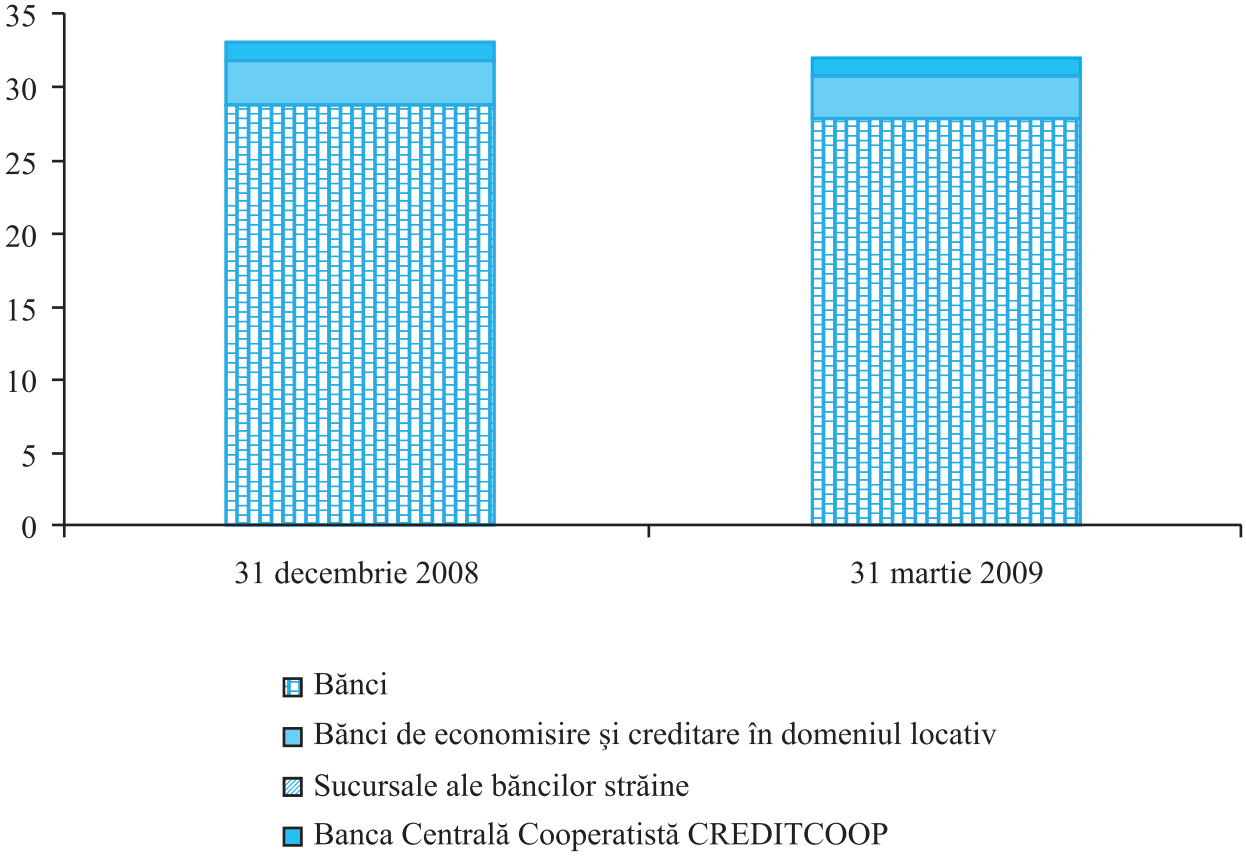

[1] Anexa nr. 1 – Lista instituţiilor de credit participante la schema de garantare a depozitelor la 31 martie 2009

Față de 31 decembrie 2008, în trimestrul I 2009 numărul instituțiilor de credit participante la Fond a scăzut de la 33 la 32 de instituții datorită faptului că începând cu 1 ianuarie 2009 Citibank România S.A. a ieşit din schema de garantare a Fondului.

După mai mult de 11 ani de activitate în România, Citibank România S.A. s-a transformat din subsidiară în sucursală a Citibank Europe plc cu sediul central în Irlanda. Denumirea noii entități este Citibank Europe plc, Dublin – Sucursala România, iar prin transformarea în sucursală a intrat începând cu 1 ianuarie 2009 în schema de garantare a depozitelor din Irlanda.

2. Contextul economic mondial

În trimestrul I din 2009, mediul economic internațional a fost afectat de continuarea propagării efectelor crizei economico-financiare, constrângerile financiare ale crizei începând să afecteze dezvoltarea economiei reale.

Turbulențele financiare au determinat depunctări de rating şi afectarea sectorului corporatist nefinanciar prin costurile ridicate ale creditării, ceea ce a determinat ca impactul negativ al crizei financiare la nivel microeconomic să fie mai rapid şi diferit de cel anticipat.

Recesiunea economică globală s-a resimțit diferențiat pe regiuni geografice, iar constrângerile canalului financiar, cuplate cu problemele de solvabilitate, cu care s-au confruntat mai ales corporațiile nefinanciare cu un rating scăzut, au menținut o anumită diferențiere de comportament pe piața creditului, pe fondul reducerii drastice a lichidităților.

La aceasta s-au adăugat şi deprecierile semnificative ale monedelor naționale, în special pentru țările emergente, cu deficite mari de cont curent. Ca urmare, investitorii au considerat sectorul corporatist mai vulnerabil decât cel public, din punct de vedere al accesului la oportunitățile de finanțare pe plan local şi, totodată, cu şanse mai mici şi costuri mai mari în cazul apelării la surse financiare externe.

Pentru țările emergente, cu nivel scăzut al rezervelor, s-a acutizat această vulnerabilitate, în contextul în care o mare parte din fluxurile anterioare de capital era reprezentată de liniile de finanțare ale creditării contractate de băncile locale de la cele străine, linii de finanțare care au fost aproape anulate în această perioadă.

La nivel global, în trimestrul I din 2009, s-a remarcat din plin influența unui stres financiar ce s-a propagat pe diferite canale, începând cu cel financiar şi cel de încredere şi terminând cu cel comercial şi al cursului de schimb. Recesiunea economică globală, trecerea de la o creştere de cca. 3,4% în 2008 la o scădere de 1,7% în 2009, conform prognozei din martie 2009 făcută de DEC Prospect Group – World Bank, sau, mai mult, la -3,5%, conform predicțiilor Fondului Monetar Internațional, are ca efect nu numai şocul financiar produs pe piețele financiare mature, dar şi multiple efecte propagate, în principal în economia reală, reflectate în scăderea drastică a producției ca urmare a reducerii consumului intern şi exportului.

În partea a doua a anului 2008 au fost luate măsuri excepționale din partea guvernelor pentru a se găsi soluții la situația dificilă a unor instituții financiare americane şi europene. În trimestrul I din 2009 a continuat cooperarea fără precedent între principalele state dezvoltate, inclusiv prin reuniunea G-20 (desfăşurată la Washington), iar resursele disponibilizate au fost direcționate, aşa cum era de aşteptat, către:
- injecție masivă de lichiditate în sistemul financiar;
- achiziționarea portofoliilor instituțiilor financiare cu pierderi şi cu poziții cheie;
- sprijin financiar din partea statului pentru instituțiile financiare slăbite de criză, dar cu perspective de recuperare;
- sprijin financiar direct pentru companiile importante, care au înregistrat pierderi semnificative.

Cu toate acestea, criza de încredere a persistat, iar creditarea a fost departe de a fi reluată la dimensiunile necesare.

Deteriorarea condițiilor economice spre sfârşitul anului 2008 a necesitat o şi mai mare implicare a responsabililor de politici economice şi a partenerilor din piață în restabilirea încrederii şi funcționării sectorului financiar, ca o garanție a posibilei redresări economice globale.

Trebuie menționat că eforturile făcute pentru redresarea sectorului financiar nu s-au reflectat decât în mică măsură în trimestrul I din 2009 în sectorul economiei reale. Pe plan internațional, dar şi în România, problema lichidității pentru agenții economici, scăderea producției ca urmare a reducerii cererii şi, în final, creşterea şomajului, reprezintă, în continuare, realități care induc în toate palierele societății schimbări de comportament, uneori imprevizibile.

Totuşi, încet, dar sigur, măsurile stimulative introduse de băncile centrale şi guvernele din întreaga lume încep să producă efectele pozitive, validate şi de instituțiile financiare internaționale (FMI, Banca Mondială), precum şi de personalități politice.
Activitățile economice din întreaga lume sunt încă sub nivelul dorit, ritmul acestora de redresare fiind mai lent, ceea ce a determinat ca, la nivel global, prognozele pesimiste să fie, în parte, infirmate. Sunt cazuri, cum ar fi economia chineză, în care a început un proces de reaccelerare, şi, având în vedere efectele propagate, la nivel global, există perspective de creştere pentru alte economii din regiune, care au legături comerciale strânse cu China.

3. Efectele crizei financiare în economia României şi politica monetară a BNR

3.1. Politica monetară

În primul trimestru din 2009 s-a iniţiat un proces de relaxare prudentă a politicii monetare. Decizia BNR din 4 februarie 2009 de reducere cu 0,25 puncte procentuale a ratei dobânzii de politică monetară la nivelul de 10% a fost justificată de uşoara glisare descendentă a traiectoriei ratei anuale prognozate a inflaţiei pentru anul 2009. Premisele apariţiei şi amplificării pe termen scurt a deficitului de cerere agregată – evoluţie reflectând în principal propagarea relativ rapidă a efectelor crizei economice globale – le-au constituit, conform ultimului raport asupra inflaţiei din mai 2009 al BNR: 1. nivelul sub aşteptări înregistrat de creşterea economică în trimestrul al III-lea din 2008; 2. scăderea amplă consemnată în ultima parte a anului 2008 a dinamicii anuale a unor indicatori relevanţi ai cererii şi ai ofertei; 3. înăsprirea semnificativă a condiţiilor de creditare; 4. apariţia fenomenului reducerilor de personal şi creşterea implicită a şomajului; 5. închiderea sau suspendarea activităţii la mulţi agenţi economici, în special de dimensiune mică şi mijlocie; 6. prognozarea unei întăriri corective a politicii fiscale şi a celei de venituri.

Înrăutăţirea traiectoriei ratei anuale a inflaţiei pentru 2009 este influenţată nu doar de deprecierea mai rapidă a leului şi de ajustarea mai amplă a unor preţuri administrate şi accize, ci şi de natura persistentă a inflaţiei. Aceasta s-a dovedit a nu fi influenţată de deschiderea gap-ului negativ al PIB în trimestrul al IV-lea 2008 şi de adâncirea previzibilă a acestuia în următoarele luni. Amplitudinea şi viteza de scădere a PIB sunt însă dificil de cuantificat, în condiţiile în care extinderea crizei financiare şi economice globale – manifestate prin scăderea cererii externe şi a nivelului tuturor resurselor de finanţare a economiei – au ca efect atât contracţia cererii agregate, cât şi ajustarea descendentă semnificativă a PIB potenţial. În acest context, a fost evidentă intrarea pe un trend negativ a evoluţiei PIB în trimestrul I din 2009, existând mari incertitudini în ceea ce priveşte amplitudinea dinamicii negative a PIB şi amploarea scăderii principalelor componente ale cererii agregate, în condiţiile prelungirii caracterului neomogen al evoluţiilor unor indicatori relevanţi pentru evoluţia investiţiilor, dar mai ales a consumului.

Astfel, datele aferente debutului de an au relevat dinamica relativ constantă a salariului mediu net real, majorarea cheltuielilor bugetare curente (asociată plăţii unor obligaţii bugetare restante), precum şi menţinerea la valori pozitive a dinamicii cifrei de afaceri a sectorului comerţ de mărfuri şi cu amănuntul pentru produse alimentare şi nealimentare. S-au evidenţiat, de asemenea, accelerarea creşterii şomajului, în special a celui tehnic, amplificarea contracţiei

importurilor, menținerea unui trend descrescător al cifrei de afaceri pentru sectorul comerț auto şi carburanți, o stopare a scăderii valorii depozitelor populației, pe fondul diminuării drastice a fluxului creditelor noi acordate acestui segment. S-a înregistrat o scădere de până la 27,8% a dinamicii anuale reale medii a creditelor acordate persoanelor fizice în perioada ianuarie - februarie 2009 (7,2 puncte procentuale sub nivelul mediu aferent trimestrului IV 2008). Ajustarea a fost superioară celei pentru sectorul companiilor, caz în care s-a înregistrat o reducere a dinamicii de 5,4 puncte procentuale (până la 20,1%).
Evoluția creditelor pentru populație a fost influențată, în principal, de creşterea semnificativă a prudenței instituțiilor de credit, motivată de înrăutățirea aşteptărilor privind evoluțiile economice viitoare, de creşterea riscului de selecție adversă şi de reevaluarea profilului de risc al clienților, precum şi de tendința recentă de deteriorare a calității portofoliului de credite. Băncile au continuat să înăspreasc standardele şi termenii de creditare utilizați în relațiile cu persoanele fizice, manifestând totodată o preferință crescândă pentru plasamentele în titluri de stat. S-a înregistrat, de asemenea, o relativă diminuare a volumului finanțării externe, precum şi consolidarea valorii negative a lichidității nete din sistemul bancar.

Contrar ritmurilor din lunile precedente, s-a înregistrat o relativă ameliorare în ceea ce priveşte evoluția plasamentelor bancare ale populației. Rata anuală de creştere a acestora a continuat să se reducă (sub influența majorării serviciului datoriei aferente împrumuturilor bancare), într-un ritm lent, iar structura pe scadențe s-a îmbunătățit sensibil. Depozitele pe termen scurt au consemnat în ianuarie şi februarie 2009 o scădere a ratei anuale de creştere (până la 14,4 puncte procentuale, ajungând la -1,2%, nivelul mediu fiind inferior cu 37,3% mediei din trimestrul IV 2008). În acelaşi timp, creşterea anuală reală a depozitelor la termen în lei şi valută ale populației a fost semnificativă, atât în cazul celor cu scadență sub doi ani (+18,8 puncte procentuale față de media trimestrului IV 2008, ajungând la o creştere de cca. 29,3%), cât şi în cel al plasamentelor peste doi ani. Evoluțiile s-au produs în contextul creşterii mai rapide a randamentelor oferite pentru plasamentele la termen şi al excluderii acestora din sfera veniturilor impozabile, ceea ce poate fi un semnal al schimbării comportamentului de economisire al populației.

În această perioadă s-a menținut riscul presiunii de depreciere a leului, într-un context financiar global nefavorabil, dar mai ales şi datorită înrăutățirii severe a percepției investitorilor asupra economiilor din Europa Centrală şi de Est, induse de o percepție mai critică a deficitului şi depunctării de rating. BNR a acționat în această perioadă pentru evitarea creşterii excesive a volatilității cursului de schimb al leului şi a dobânzilor interbancare, prin adaptarea la acest context a manierei de gestionare a lichidității de pe piața monetară de către banca centrală. De asemenea, în trimestrul I din 2009, pe fondul amplificării puternice a

valorii negative a lichidității nete a băncilor, volumul injecțiilor monetare efectuate de BNR a sporit substanțial în raport cu trimestrul IV 2008.

Nu trebuie să uităm că, în ceea ce priveşte România, în anul 2008 a existat o anumită rezistență a sistemului financiar intern la turbulențele financiare internaționale, ceea ce a avut ca efect o temperare a amplitudinii efectelor negative directe (impact asupra sectorului bancar şi al piețelor financiare) cât şi indirecte (impact asupra economiei reale). Deşi în ultimul trimestru din 2008 s-a manifestat un grad mai mare de volatilitate a dobânzilor inter-bancare sau atacuri speculative asupra cursului de schimb, acestea nu au condus la turbulențe majore în sistemul financiar românesc. Nu acelaşi lucru se poate spune despre economia reală, unde efectele negative s-au resimțit mult mai profund în trimestrul IV din 2008, când s-a înregistrat, pentru prima dată, după o mare perioadă de timp, un recul al producției, o creştere semnificativă a şomajului şi o lipsă de lichiditate a agenților economici. În acest context, actualele predicții făcute la nivel guvernamental (şi reflectate în bugetul de stat) sunt pesimiste pentru anul 2009. Dincolo de valoarea nivelului prognozat, PIB s-ar putea să înregistreze o scădere față de anul 2008 (pentru prima dată după aproape zece ani de creştere!). Cu toate aceste, sunt numeroşi specialişti mai optimişti care, bazându-se pe rezultatele înregistrate în trimestrul I din 2009 şi măsurile întreprinse de Guvern şi BNR, sunt de părere că în acest an se va înregistra o creştere economică pozitivă (creşterea PIB cu cca. 1%).

Limitarea efectelor negative ale crizei financiare asupra economiei României se datorează unor caracteristici specifice mediului financiar din România, precum şi măsurilor de ordin prudențial, de politică monetară şi de întărire a stabilității financiare adoptate de-a lungul timpului de către banca centrală. Astfel, instituțiile de credit din România, nici în trimestrul I din 2009 nu au expuneri cu produse financiare care s-au aflat la originea acestor turbulențe, respectiv instrumente de tip „subprime". Acest fapt se datorează ponderii ridicate a creditării prin produse bancare clasice, cu o profitabilitate asigurată preponderent de marjele ample de dobândă practicate pe piața internă.

Este adevărat că sporirea creditării pentru economia reală s-a realizat în mod „prudent", nivelul „serviciului bancar" pentru activitatea de creditare modificându-se în raport cu anul 2008, iar creşterea ponderii creditelor neperformante a determinat băncile să creeze mecanisme mult mai adecvate pentru analiză – diagnostic şi acordare a creditelor, în concordanță mai bună cu profilul fiecărui client.

În anul 2009 efectele negative ale crizei financiare se vor menține şi nu pot fi omise. Atenția ar trebui să fie orientată în continuare către următoarele:
- volatilitatea cursului de schimb, în condițiile reducerii apetitului pentru risc al investitorilor pe piețele emergente;

- creşterea costului finanţării externe şi reducerea volumului acestuia;
- moderarea posibilă a volumului intrărilor autonome de capital şi eventuale repatrieri anticipate ale capitalurilor fructificate.

Sunt de aşteptat, în continuare, măsuri pentru stimularea producţiei din economia reală. Concomitent cu măsurile ce se iau pentru asigurarea unui anumit nivel de stabilitate a sistemului financiar, ar trebui elaborate şi implementate de urgenţă politici şi strategii cu efecte directe asupra economiei reale.

Pe termen lung, soluţiile la actualele provocări induse de criza financiară sunt legate direct de continuarea reformelor de ordin structural, pentru a încuraja creşterea productivităţii muncii şi a nivelului de competitivitate şi, pe această bază, pentru a se reduce decalajele faţă de nivelul mediu european. Reformele structurale impun simplificarea sistemului de impozite şi taxe, unul dintre cele mai stufoase din întreaga Uniune Europeană, reducerea birocraţiei care întârzie administrativ toate proiectele de infrastructură şi, nu în ultimul rând, flexibilizarea pieţei forţei de muncă.

Comportamentul agenţilor economici se schimbă în continuare şi manifestă, din ce în ce mai pregnant, următoarele tendinţe:
- reducerea nivelului creditării între agenţii economici, într-un ritm care va conduce la modificări ale structurii şi valorii cunoscutului „blocaj financiar" din economia reală;
- creşterea prudenţialităţii agenţilor economici în relaţiile cu instituţiile financiare. În acest sens, apelarea la credite bancare se va face pe baza unui mecanism de analiză – diagnostic mult mai laborios, cel puţin din partea beneficiarului. De asemenea, depozitele bancare şi lichidităţile în conturile curente vor fi utilizate într-o corelaţie mult mai intensă cu nivelul comisioanelor bancare;
- amplificarea concurenţei pe piaţa financiară din România, atât în ceea ce priveşte diversificarea produselor bancare, cât şi asupra nivelului comisioanelor bancare;
- intervenţia specifică a unor instituţii cum ar fi Consiliul Concurenţei sau Autoritatea Naţională pentru Protecţia Consumatorilor.

3.2. Pieţe financiare şi evoluţii monetare

Randamentele pieţei interbancare s-au redus în prima parte a anului 2009, ca urmare a disipării influenţelor nefavorabile exercitate de criza financiară, precum şi a schimbării manierei de gestionare a lichidităţii de către BNR. Cursul de schimb al leului şi-a accelerat creşterea în ianuarie 2009, fiind influenţat, alături de paritățile celorlalte monede naţionale din regiune, şi de efectul manifestării unei prudenţe scăzute faţă de risc al investitorilor. Ulterior,

a apărut o tendință de relativă stabilizare a dinamicii. Lichiditatea din economie a continuat să-şi reducă dinamica anuală, în condițiile prelungirii declinului ratei de creştere a creditului acordat în economia reală.

3.2.1. Ratele dobânzilor

În trimestrul I din 2009, ratele dobânzilor pieței monetare interbancare au continuat procesul de ajustare descendentă început în ultima parte a trimestrului IV din 2008.

La începutul anului 2009, existând un echilibru relativ al condițiilor lichidității, ratele dobânzilor pentru depozitele pe termen foarte scurt au avut o tendință descendentă, plasându-se în ultima săptămână a lunii ianuarie 2009 la valori apropiate ratei dobânzii de politică monetară. Traiectoria descrescătoare a acestora a fost atenuată într-o anumită măsură de sporirea cererii de lichiditate pe termen scurt a Trezoreriei statului. Ulterior însă, s-a înregistrat o poziționare a randamentelor pe termen foarte scurt la niveluri relativ mai înalte, acestea oscilând până la finele primei decade a lunii martie în partea superioară sau chiar uşor peste plafonul coridorului delimitat de ratele dobânzilor aferente facilităților permanente.

Corecția descendentă a fost relativ rapidă, în condițiile în care cererea de rezerve a băncilor a fost acoperită într-o măsură extinsă prin intermediul operațiunilor repo efectuate de BNR. În consecință, ratele dobânzilor pentru depozitele pe termen foarte scurt au revenit la sfârşitul perioadei analizate în apropierea ratei dobânzii de politică monetară, iar abaterile în ambele sensuri de la acest nivel au fost doar sporadice şi mai reduse ca amplitudine.

În acest context, volatilitatea ratelor dobânzilor interbancare s-a redus sensibil comparativ cu intervalul anterior, continuând totuşi să fie relativ ridicată în raport cu trimestrele precedente. În acelaşi timp, volumul de tranzacționare s-a stabilizat la valori obişnuite, după scăderea consemnată în prima parte a trimestrului IV 2008.

Cotațiile ROBOR s-au menținut până la jumătatea lunii martie la un nivel situat cu aproximativ un punct procentual peste rata dobânzii la facilitatea de creditare, reflectând persistența incertitudinii privind evoluția situației lichidității; temporar, randamentele aferente scadențelor scurte (1M) au consemnat în acest interval creşteri însemnate, fiind mai senzitive la modificările survenite în condițiile lichidității. Ulterior însă, pe fondul atenuării acestor influențe, cotațiile întregului spectru de maturități au urmat un trend descendent, ce s-a accentuat în ultima săptămână a lunii martie. Ca urmare, valoarea medie a ratelor ROBOR (1M-12M) a scăzut în ultima lună a trimestrului cu 0,3 puncte procentuale față de decembrie 2008.

Ratele forward implicite (calculate pornind de la cotațiile medii din martie) au continuat să indice anticiparea unei tendințe descendente a cotațiilor ROBOR 3M pe parcursul următoarelor trimestre din 2009, acestea fiind aşteptate să coboare la niveluri medii de 14,6% în luna iunie 2009, 14,0 % în septembrie 2009 şi 13,5 % în decembrie 2009.
Ratele dobânzilor titlurilor de stat şi-au inversat tendința de evoluție în trimestrul I din 2009, randamentele maxime acceptate de Ministerul Finanțelor Publice reducându-se semnificativ pentru toate categoriile de înscrisuri. În cazul certificatelor de trezorerie, scăderile au fost de 2,75 puncte procentuale pentru toate maturitățile, până la un nivel de 11,5%, în timp ce pentru obligațiunile de stat de tip benchmark cu maturități de 3-5 ani, randamentele maxime s-au redus cu 1,5 puncte procentuale, acestea coborând de asemenea la nivelul de 11,5%. În primul trimestru al anului 2009, volumul emisiunilor de titluri de stat a sporit, valoarea cumulată atinsă fiind de 20,3 miliarde lei. Acestea au fost constituite în cvasitotalitate din titluri pe termen scurt, în condițiile accentuării preferinței instituțiilor de credit pentru acest tip de plasamente.

La rândul lor, ratele medii ale dobânzilor la creditele noi şi la depozitele la termen noi şi-au încetinit creşterea în perioada decembrie 2008 – februarie 2009. Astfel, randamentul mediu al depozitelor la termen noi a avansat cu 1,88 puncte procentuale (ajungând la 17,12%) pentru segmentul societăților comerciale şi cu 2,18 puncte procentuale (până la 16,31%) pentru populație. Ritmurile cumulate de creştere au fost însă mai reduse în cazul ratelor dobânzilor aferente creditelor noi, acestea consemnând în perioada analizată variații lunare în ambele sensuri sub influența exercitată, printre altele, de: 1.extinderea practicii de revizuire periodică (trimestrială/bianuală) a acestor rate în funcție de cotațiile interbancare, precum şi de 2.sporirea marjei acestora față de ratele luate drept referință, justificată de creşterea riscului perceput de bănci şi/sau de tentativa acestora de a conserva ecartul față de ratele dobânzilor oferite la depozite. În aceste condiții, nivelul atins de rata medie a dobânzii împrumuturilor noi în lei în februarie 2009 a fost mai mare comparativ cu cel din noiembrie 2008, atât în cazul societăților financiare (+0,19 puncte procentuale, ajungând la 20,68%), cât şi în cel al populației (+1,17 puncte procentuale, până la 18,63%).

3.2.2. Cursul de schimb şi fluxurile de capital

Pe fondul înrăutățirii evoluțiilor din economiile emergente şi al deteriorării percepției investitorilor financiari privind perspectivele acestora, trendul ascendent al cursului de schimb leu/euro s-a accentuat în prima parte a trimestrului I din 2009. Apoi, într-un context în care climatul de încredere s-a ameliorat pe plan global, iar investitorii şi-au diminuat pesimismul aşteptărilor privind evoluția viitoare a economiei românești, cursul de schimb şi-a încetinit creşterea şi chiar s-a stabilizat la finele perioadei; concomitent, şi volatilitatea cursului de schimb leu/euro s-a diminuat substanțial.

Deprecierea acumulată de leu în raport cu euro în intervalul ianuarie-martie 2009 (8,6% în termeni nominali şi de 6,2% în termeni reali) a depăşit-o pe cea consemnată în trimestrul IV din 2008 (7,2% şi, respectiv, 6,0 %); în raport cu dolarul, deprecierea leului a fost însă uşor mai redusă comparativ cu trimestrul anterior (11,6 % în termeni nominali şi 9,3 % în termeni reali). Din perspectiva variaţiei anuale medii a cursului de schimb consemnate în trimestrul I din 2009, leul şi-a consolidat deprecierea nominală atât în raport cu euro (13,5 %), cât şi în raport cu dolarul SUA (24,9 %).

Mişcarea ascendentă a cursului de schimb leu/euro s-a accentuat în prima jumătate a lunii ianuarie 2009 ca urmare a deteriorării severe a percepţiei investitorilor financiari asupra perspectivelor economiilor emergente din zonă, în condiţiile în care: 1.datele statistice publicate în acest interval au indicat înrăutăţirea principalilor indicatori macroeconomici pentru economiile emergente din zona noastră geografică, dar şi adâncirea recesiunii la nivelul economiei globale, iar 2.conflictul politic dintre Ucraina şi Rusia pe tema aprovizionării cu gaze a fost considerat un factor suplimentar de risc pentru evoluţia economiilor din zonă. Acestui context extern regional nefavorabil i s-au adăugat şi incertitudinile privind adoptarea şi, respectiv, implementarea măsurilor necesare corectării ordonate a dezechilibrelor macroeconomice şi evitării intrării abrupte în zona negativă a creşterii economice, precum şi efectul semnalelor negative date de revizuirea în scădere de către Comisia Europeană şi BERD a prognozei de creştere a economiei româneşti în anul 2009. În acest context, pasivele externe ale sistemului bancar şi-au amplificat scăderea (în principal pe seama depozitelor şi a împrumuturilor financiare pe termen mediu şi lung), iar tranzacţiile cu caracter speculativ de pe piaţa valutară interbancară au înregistrat o relativă creştere. Drept consecinţă, presiunile în direcţia deprecierii leului s-au intensificat, astfel încât raportul leu/euro a consemnat maxime istorice succesive, vârful fiind atins în data de 21 ianuarie 2009 (4,3127); concomitent, volatilitatea cursului de schimb leu/euro s-a accentuat, valoarea lui rămânând însă inferioară parametrului similar al cursurilor principalelor monede din regiune.

Presiunile în sensul deprecierii monedelor din regiune au crescut în luna februarie 2009 ca urmare a continuării înrăutăţirii nediferenţiate a sentimentului faţă de economiile din această zonă a Europei. Temerile investitorilor străini au fost amplificate de tendinţa de deteriorare rapidă a semnalelor privind perspectivele regiunii, precum şi de exacerbarea de către unii analişti a semnalelor de alarmă privind potenţialele efecte adverse exercitate de evoluţia viitoare a acestor economii asupra sistemelor bancare şi a economiilor statelor dezvoltate. Pe acest fond, monedele din regiune au consemnat deprecieri ample în raport cu euro – unele fiind doar parţial justificate de evoluţia fundamentelor economice.

Evoluția cursului de schimb leu/euro s-a detaşat de cea a cursurilor principalelor monede din regiune, inclusiv datorită menținerii restrictivității politicii monetare şi restrângerii lichidității pieței valutare interbancare; astfel, în luna februarie 2009, pierderea acumulată de leu în raport cu euro (1,2%) a fost net inferioară celor consemnate de principalele monede din regiune. Ulterior, cursul de schimb al leului şi-a încetinit şi mai mult creşterea, spre finalul lunii martie 2009 el reîncepând chiar să scadă uşor, determinanții principali ai acestei evoluții fiind relativa creştere a apetitului pentru risc al investitorilor financiari, şi, implicit, slăbirea presiunilor exercitate asupra monedelor din economiile emergente. Acestora li s-a adăugat şi impactul pozitiv exercitat de: 1.publicarea datelor privind balanța de plăți, care au indicat o evoluție favorabilă a balanței comerciale şi a investițiilor directe în ianuarie 2009; 2.inițierea discuțiilor şi, ulterior, anunțul referitor la finalizarea negocierilor dintre autoritățile române şi delegația Fondului Monetar Internațional - Uniunea Europeană - alte instituții financiare internaționale privind încheierea unui acord *stand-by* – parte a unui pachet de sprijin financiar multilateral; 3.confirmarea de către agenția de evaluare financiară *Moody's* a ratingului de țară al României. Ca efect, cursul mediu de schimb leu/euro şi-a menținut relativ neschimbată valoarea în luna martie 2009, iar volatilitatea sa s-a diminuat considerabil, revenind la cel mai redus nivel din august 2006.

3.2.3. Moneda şi creditul

Moneda

În perioada decembrie 2008 – februarie 2009, viteza de creştere a masei monetare (M3) şi-a prelungit declinul început în trimestrul III 2008 (-6,8 puncte procentuale, până la 10,8 % – nivel comparabil cu cel din anul 2004), evoluția sa reflectând în principal încetinirea activității economice şi înăsprirea condițiilor de finanțare.

Structura M3 s-a modificat sensibil, în contextul în care activele monetare au fost masiv realocate dinspre componentele mai lichide înspre plasamentele la termen; viteza de creştere a masei monetare în sens restrâns (M1) s-a redus astfel de şapte ori (devenind negativă în luna februarie 2009), iar cea a depozitelor la termen sub doi ani s-a dublat față de intervalul precedent (atingând în februarie 2009 un maxim istoric). Dintre componentele M1, depozitele *overnight* au fost cele care au consemnat cea mai pregnantă accentuare a declinului de ritm; acestea au fost afectate, pe de o parte, de majorarea ratelor dobânzilor la depozitele noi la termen şi de extinderea, din ianuarie 2009, a măsurii de neimpozitare a veniturilor sub formă de dobânzi aferente depozitelor la termen şi/sau instrumentelor de economisire şi, pe de altă parte, de scăderea cererii de bani pentru tranzacții curente. În cazul populației, migrarea dinspre depozitele *overnight* spre cele cu scadențe superioare a caracterizat deopotrivă componenta în lei şi pe cea în devize, în timp ce în cazul companiilor, ea s-a localizat la nivelul depozitelor în devize.

Cu toate acestea, pe ambele segmente – populaţie şi agenţi economici – depozitele totale incluse în M3 şi-au redus viteza de creştere, indicând accentuarea constrângerilor de lichiditate ale acestora, în condiţiile restrângerii surselor proprii de finanţare şi ale celor împrumutate (interne şi externe), precum şi ale creşterii serviciului datoriei aferent creditelor.

Analiza structurii pe monede a masei monetare relevă o creştere a ponderii medii a depozitelor în valută – până la maximul ultimilor trei ani şi jumătate (32,2%) –, datorat dinamicii superioare a acestora comparativ cu cea a depozitelor în lei (tendinţă imprimată de comportamentul agenţilor economici), precum şi deprecierii leului.

Din perspectiva contrapartidelor M3, slăbirea creditării agenţilor economici s-a menţinut drept principal factor care a determinat scăderea dinamicii lichidităţii din economie, acesteia adăugându-i-se temperarea descreşterii depozitelor constituite de către instituţiile administraţiei publice centrale. Efectul contracţionist al acestor factori a surclasat impactul exercitat de majorarea mult mai rapidă a creditului acordat sectorului public, de scăderea ritmului de creştere a pasivelor financiare pe termen lung şi de atenuarea reducerii activelor externe nete ale sistemului bancar.

Creditul

În intervalul decembrie 2008 – februarie 2009, rata de creştere a creditului acordat agenţilor economici (24,5%) a consemnat cea mai amplă reducere din ultimii nouă ani (-10,4 puncte procentuale); aceasta s-a înjumătăţit în raport cu valorile maxime pe care le atinsese în trimestrul I 2008, ajungând la un nivel comparabil cu cel din prima parte a anului 2005.

Descreşterea de ritm a fost mai pronunţată în cazul împrumuturilor în lei, astfel încât ponderea medie a creditelor în devize în totalul împrumuturilor acordate sectorului privat a continuat să se majoreze, atingând cea mai mare valoare din ultimii trei ani şi jumătate (58,9%). În această perioadă, oferta de credite a continuat să fie restricţionată de: 1.sporirea prudenţei instituţiilor de credit, în condiţiile înrăutăţirii aşteptărilor privind condiţiile economice, ale accentuării riscului de selecţie adversă şi ale scăderii gradului de eligibilitate a clienţilor; 2.creşterea restrictivităţii standardelor şi a majorităţii termenilor de creditare a populaţiei şi a societăţilor nefinanciare; 3.restrângerea finanţării externe a instituţiilor de credit; 4.comprimarea excedentului structural de lichiditate din sistemul bancar şi 5.creşterea interesului instituţiilor de credit pentru plasamentele în titluri de stat. În cazul cererii de credite, principalii factori de constrângere au fost reprezentaţi de: a. încetinirea activităţii economice şi deteriorarea perspectivelor privind veniturile companiilor şi ale populaţiei; b. majorarea ratelor dobânzilor percepute pentru creditele noi în lei şi în euro ale populaţiei, precum şi menţinerea la niveluri foarte înalte pentru ultimii patru ani a ratelor dobânzilor la împrumuturile noi în lei ale societăţilor nefinanciare; c. deprecierea monedei naţionale şi sporirea incertitudinilor legate de evoluţia cursului de schimb.

Atât împrumuturile populației, cât şi cele ale agenților economici şi-au redus cu aproape o treime ritmul de creştere față de perioada precedentă, toate categoriile de credite consemnând scăderi ale dinamicii; sensul evoluției a fost determinat, îndeosebi, în cazul populației, de scăderea volumului împrumuturilor noi acordate în acest interval. Creditarea companiilor a consemnat o ameliorare uşoară în februarie 2009, dinamica anuală a creditelor în devize cu maturitatea sub cinci ani şi a celor în lei cu scadența sub un an stopându-şi, cel puțin temporar, declinul; evoluția celor din urmă ar putea reflecta o relativă creştere a cererii de resurse necesare finanțării activității curente (după cum sugerează majorarea ponderii creditelor acordate pe descoperit de cont).

În schimb, creditul net acordat administrației publice centrale şi-a majorat efectul expansionist exercitat asupra agregatului M3, valoarea sa devenind, pentru prima oară în ultimii cinci ani şi jumătate, pozitivă. Evoluția s-a datorat exclusiv creşterii soldului creditelor acordate acestui sector, stocul de titluri de stat deținute de bănci dublându-se în raport cu intervalul anterior.

4. Structura şi evoluţia depozitelor în sistemul bancar

4.1. Depozitele din sistemul bancar

În accepţiunea legii de funcţionare a Fondului, depozitul reprezintă "orice sold creditor, inclusiv dobânda datorată, aflate într-un cont bancar de orice tip, inclusiv cont comun, ori din situaţii tranzitorii provenind din operaţiuni bancare şi pe care o instituţie de credit îl datorează titularului de cont, în conformitate cu condiţiile legale şi contractuale aplicabile, precum şi orice datorie a instituţiei de credit evidenţiată printr-un certificat emis de aceasta, cu excepţia obligaţiunilor cumpărate de organismele de plasament colectiv."

4.1.1. Numărul total de titulari de depozite

Numărul total de titulari de depozite din sistemul bancar românesc[2] la sfârşitul primului trimestru al anului 2009 era de 17.963.976 persoane, din care 16.983.195 deponenţi persoane fizice şi 980.781 deponenţi persoane juridice.

Astfel, din numărul total al deponenţilor din sistemul bancar românesc, cea mai mare pondere o are numărul deponenţilor persoane fizice, respectiv 94,54 % la 31 martie 2009.

În primul trimestru al anului 2009, numărul total al deponenţilor a scăzut cu 5% faţă de trimestrul IV al anului 2008, evoluţie explicată prin diminuarea, în aceeaşi perioadă, a numărului deponenţilor persoane fizice cu 5,25 %.

Una dintre cauzele reducerii numărului de deponenţi persoane fizice în primul trimestru al anului 2009 este reprezentată de corecţiile raportate de instituţiile de credit cu privire la acest indicator. Explicaţia este dată de faptul că, în cazul persoanelor cu mai multe depozite la aceeaşi instituţie de credit, acestea nu au fost agregate şi raportate ca un depozit consolidat al unui singur titular, ci pentru fiecare depozit în parte s-a considerat în mod eronat un alt titular.

[2] Se au în vedere atât instituţiile de credit persoane juridice române, care au obligaţia legală de a participa la Fond, cât şi sucursalele instituţiilor de credit străine cu sediul în alte state membre. Acestea din urmă nu mai sunt membre ale Fondului începând cu data de 1 ianuarie 2007, data aderării României la Uniunea Europeană, fiind incluse în schemele de garantare a depozitelor din ţările de origine.

Grafic 4.1. Evoluția numărului de titulari persoane fizice şi juridice din sistemul bancar românesc

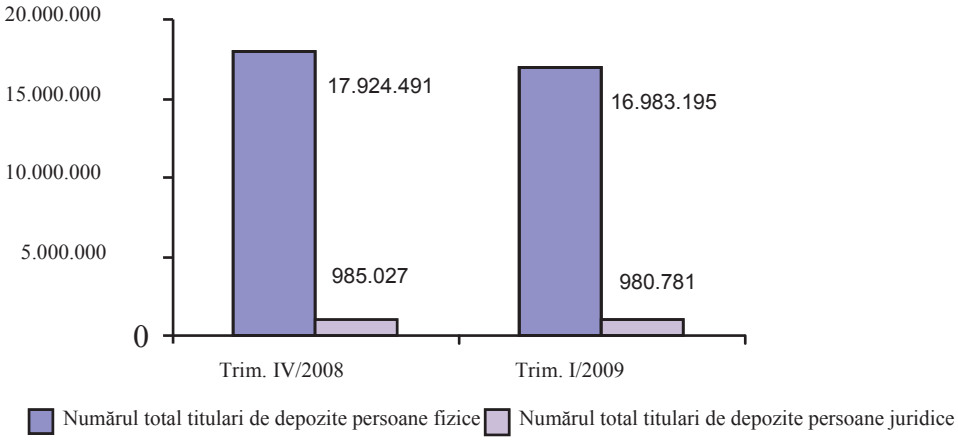

4.1.2.Valoarea totală a depozitelor din sistemul bancar

Valoarea totală a depozitelor în sistemul bancar a cunoscut o creştere de 5,61 % la 31 martie 2009 faţă de 31 decembrie 2008, de la 269.070,37 milioane lei până la 284.163,88 milioane lei.

Grafic 4.2. Evoluția valorii totale a depozitelor în sistemul bancar

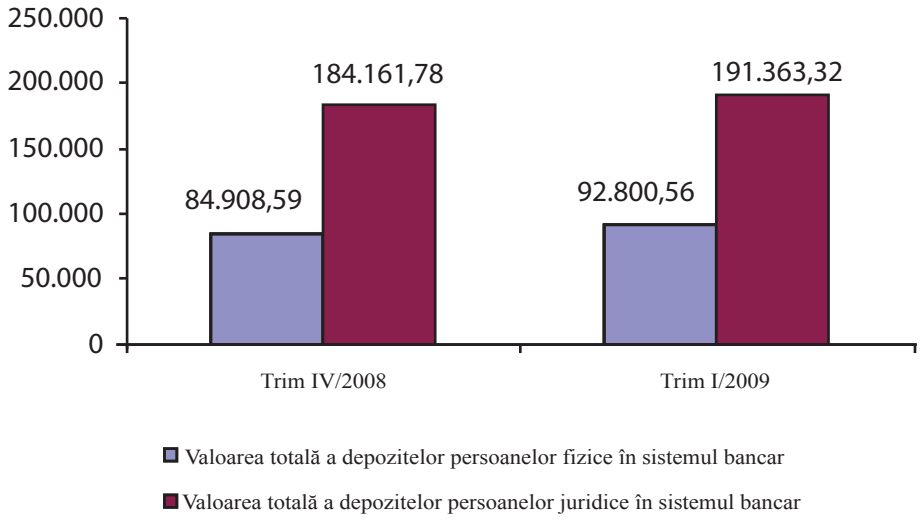

La 31 martie 2009, valoarea totală a depozitelor în lei a ajuns la 149.351,97 milioane lei, în timp ce, la aceeaşi dată, depozitele în valută însumau 134.811,9 milioane lei.

Grafic 4.3. Dinamica valorii nominale a depozitelor pe monede de denominare

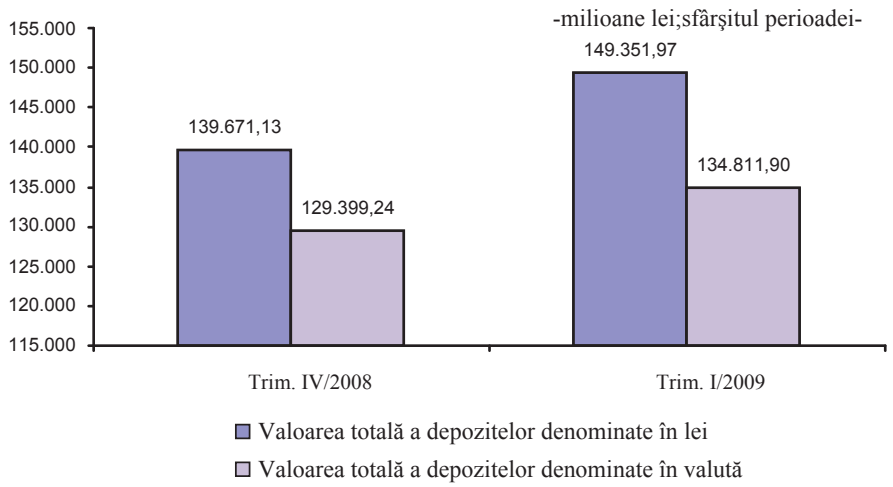

Comparând evoluţiile depozitelor pe monede la sfârşitul primului trimestru al anului 2009, se evidenţiază diferenţe între cele două categorii de depozite; astfel valoarea totală a depozitelor în lei a crescut mai rapid decât cea a depozitelor în valută (+6,93% variaţia trimestrială a depozitelor în lei faţă de +4,18% variaţia trimestrială a depozitelor în valută), legată mai ales de ratele mari ale dobânzilor pentru depozitele în lei, oferite de instituţiile de credit (în medie de 16,06%).

Evoluţiile respective au influenţat şi structura depozitelor pe monede. Valoarea depozitelor în lei continuă să ocupe ponderea majoritară în cadrul valorii totale a depozitelor (52,56%), la un nivel uşor mai ridicat faţă de ultimul trimestru al anului 2008 (51,91%).

4.1.2.1.Valoarea totală a depozitelor persoanelor fizice

Valoarea depozitelor persoanelor fizice la finele primului trimestru al anului 2009 era de **92.800,56** milioane lei, înregistrând o tendinţă ascendentă cu o variaţie de +9,29% faţă de trimestrul IV 2008, din care 57.038,82 milioane lei valoarea depozitelor în moneda naţională, în creştere cu 10% faţă de aceeaşi perioadă şi 35.761,74 echivalent milioane lei valoarea depozitelor în valută, cu o creştere mai lentă de 8,19% .

La 31 martie 2009, ponderea depozitelor în lei ale persoanelor fizice în totalul depozitelor persoanelor fizice (61,46%) este sensibil egală cu cea înregistrată la sfârşitul anului anterior (61,07%).

Grafic 4.4. Dinamica structurii depozitelor persoanelor fizice, pe monede de denominare

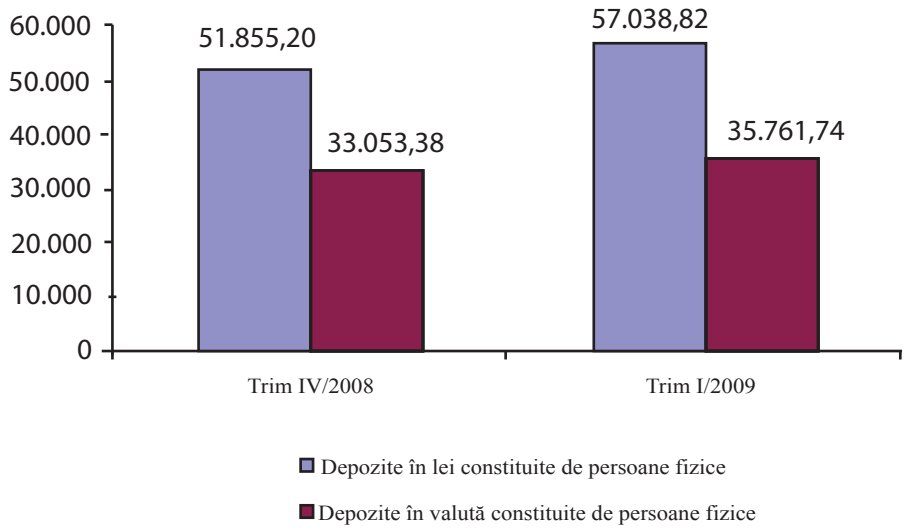

4.1.2.2.Valoarea totală a depozitelor persoanele juridice

Valoarea depozitelor persoanelor juridice la sfârşitul primului trimestru al anului 2009 se cifra la **191.363,32** milioane lei, din care **92.313,15** milioane lei valoarea depozitelor în moneda naţională şi **99.050,17** echivalent milioane lei valoarea depozitelor în valută.

Raportat la finele trimestrului IV al anului 2008, în primele trei luni ale anului 2009 se înregistrează o creştere de 3,91 % la totalul depozitelor persoanelor juridice, variaţia trimestrială fiind de +5,48% pentru depozitele în lei şi +2,81 % pentru cele în valută.

Creşterea depozitelor în lei ale persoanelor juridice, de aproape două ori mai rapidă decât cea a depozitelor în valută, poate fi corelată cu dobânzile extrem de atractive oferite de instituţiile de credit începând cu sfârşitul anului 2008.

Ca urmare a ritmurilor diferite de creştere ale depozitelor în lei şi în valută ale persoanelor juridice, ecartul între valorile acestora s-a îngustat în trimestrul I 2009 faţă de sfârşitul anului 2008, ceea ce a condus şi la uşoara majorare a ponderii depozitelor în lei în detrimentul celei a depozitelor în valută.

În continuare este prezentată evoluţia valorii depozitelor persoanelor juridice pe monede de denominare.

Grafic 4.5. Dinamica structurii depozitelor persoanelor juridice, pe monede de denominare

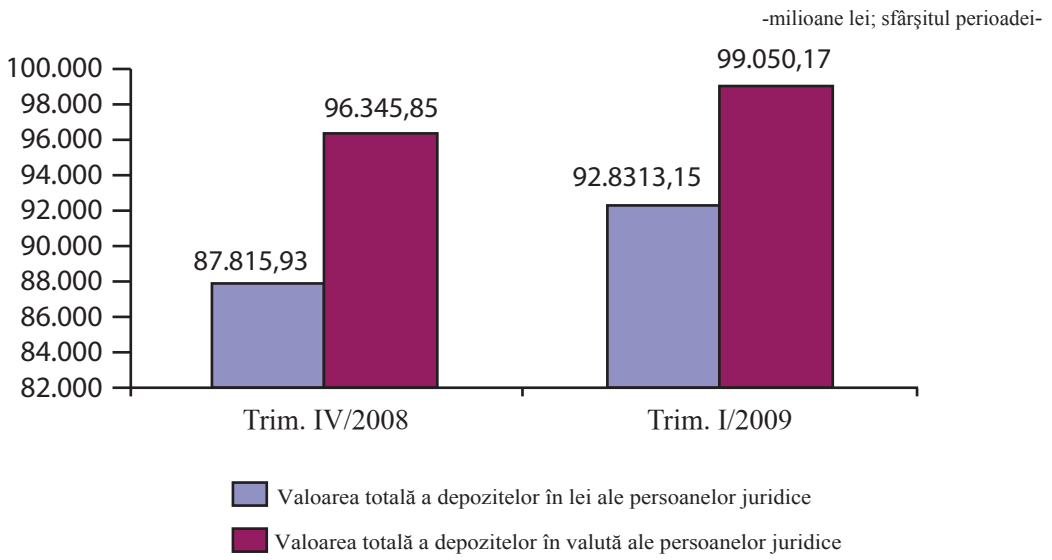

4.2. Depozitele la instituţiile de credit participante la schema de garantare a Fondului

4.2.1. Numărul total de titulari de depozite la instituţiile de credit participante la Fond

Numărul total de titulari de depozite la instituţiile de credit participante la Fond la sfârşitul primului trimestru al anului 2009 era de 17.300.012 persoane, din care 16.350.081 deponenţi persoane fizice şi 949.931 deponenţi persoane juridice.

Faţă de numărul total al deponenţilor din sistemul bancar la sfârşitul primelor trei luni ale anului 2009, 96,30% dintre aceştia erau concentraţi la instituţiile de credit participante la Fond.

Din numărul total al deponenţilor la instituţiile de credit participante la Fond, ponderea covârşitoare o are numărul persoanelor fizice, mai precis 94,51% la 31 martie 2009, valoare aproximativ egală cu cea înregistrată la sfârşitul trimestrului IV 2008 (94,79%).

În primul trimestru al anului 2009, numărul total al deponenţilor la instituţiile de credit participante la Fond a scăzut cu 5,34% faţă de trimestrul IV al anului 2008, evoluţie legată direct de scăderea cu 5,59% a numărului deponenţilor persoane fizice, în aceeaşi perioadă. La fel ca în cazul numărului deponenţilor din sistemul bancar (subcap. 4.1.1), una dintre cauzele reducerii numărului de deponenţi o reprezintă corecţiile efectuate de instituţiile de credit în datele raportate Fondului.

Evoluţia numărului deponenţilor persoane fizice şi juridice este prezentată în graficul următor.

Grafic 4.6. Dinamica numărului de titulari persoane fizice şi persoane juridice

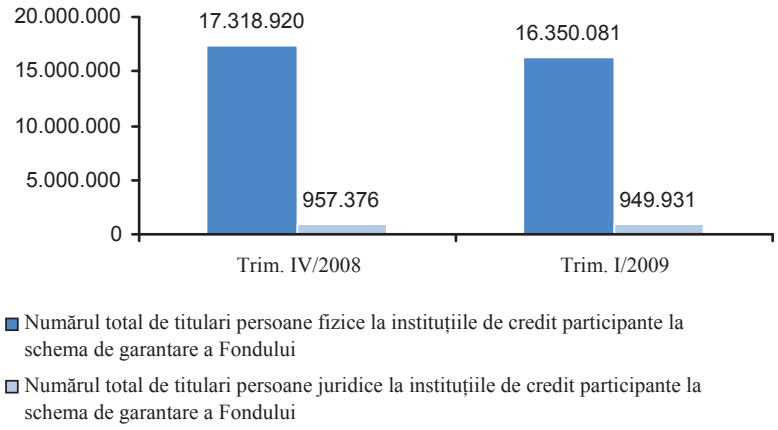

4.2.2. Valoarea totală a depozitelor la instituțiile de credit participante la Fond

Valoarea totală a depozitelor la instituțiile de credit participante la schema de garantare a Fondului se cifra la data de 31 martie 2009 la **268.579,88** milioane lei.

La 31 martie 2009, valoarea totală a depozitelor la instituțiile de credit participante la Fond reprezenta 94,52% din valoarea totală a depozitelor din sistemul bancar românesc.

Față de trimestrul IV al anului 2008, în trimestrul I al anului 2009 s-a înregistrat o încetinire a ritmului de creştere a valorii totale a depozitelor la instituțiile de credit participante la Fond, care a ajuns la +4,79%.

La 31 martie 2009, valoarea totală a depozitelor în lei la instituțiile de credit participante la Fond a ajuns la 139.974,10 milioane lei, iar cea a depozitelor în valută la 128.605,78 milioane lei.

Față de valoarea depozitelor în valută, cea a depozitelor în lei a avut o dinamică mai accentuată, variația trimestrială fiind de +6,39% în cazul depozitelor în lei şi de +3,10% în cazul depozitelor în valută.

Valoarea depozitelor în lei continuă să fie preponderentă în cadrul valorii totale a depozitelor (52,12 %), fiind la un nivel uşor majorat față de 31 decembrie 2008 (51,33%).

Analizând pe categorii de deponenți, valoarea totală a depozitelor persoanelor juridice deține în continuare ponderea majoritară, deşi valoarea acesteia s-a diminuat cu 1,39 puncte procentuale față de finele anului 2008 în favoarea depozitelor persoanelor fizice, care au ajuns la o pondere de 32,62% în valoarea totală a depozitelor la instituțiile de credit participante la Fond.

Grafic 4.7. Evoluția valorii totale a depozitelor la instituțiile de credit participante la Fond

-milioane lei; sfârşitul perioadei-

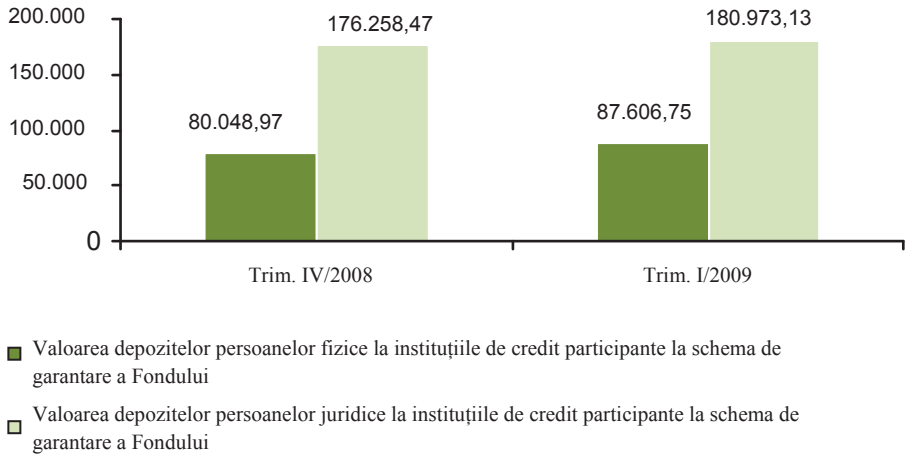

4.2.2.1.Valoarea totală a depozitelor persoanelor fizice

Valoarea totală a depozitelor persoanelor fizice la instituțiile de credit participante la schema de garantare a Fondului la finele primului trimestru al anului 2009 era de **87.606,75** milioane lei, din care 54.106,01 milioane lei valoarea depozitelor în moneda națională şi 33.500,74 echivalent milioane lei valoarea depozitelor în valută.

La 31 martie 2009, ponderea depozitelor în lei ale persoanelor fizice în totalul depozitelor persoanelor fizice la instituțiile de credit participante la Fond se ridica la 61,76%, pondere uşor mărită comparativ cu cea de la sfârşitul anului anterior (61,26%).

Ritmul trimestrial de creştere a depozitelor persoanelor fizice la instituțiile de credit participante la Fond în primele trei luni ale anului 2009 a fost de +9,44 %.

Analiza evoluției depozitelor persoanelor fizice pe monede de denominare reflectă o evoluție ascendentă atât pentru depozitele în lei (+10,33%), cât şi pentru cele în valută (+8,03%).

Grafic 4.8. Dinamica valorii depozitelor în lei şi valută ale persoanelor fizice la instituțiile de credit participante la schema de garantare a Fondului.

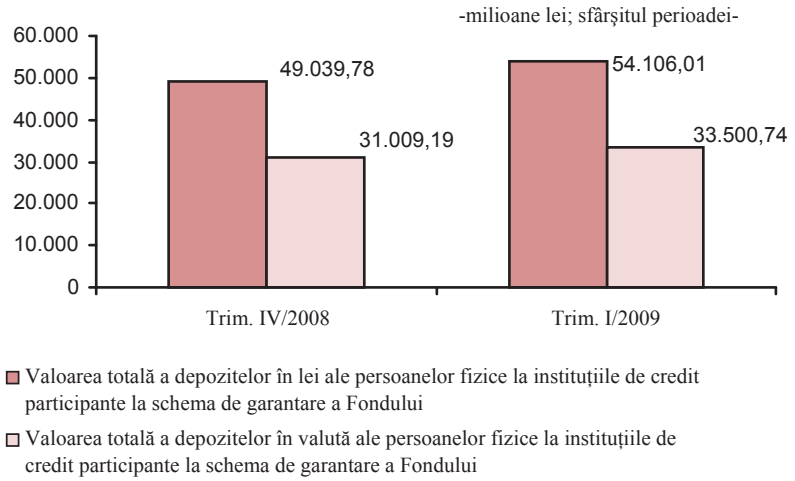

4.2.2.2. Valoarea totală a depozitelor persoanelor juridice

La 31 martie 2009, valoarea totală a depozitelor persoanelor juridice la instituțiile de credit participante la schema de garantare a Fondului era de 180.973,13 milioane lei, din care 85.868,09 milioane lei depozite în lei şi 95.105,04 echivalent milioane lei valoarea depozitelor în valută.

Valoarea totală a depozitelor persoanelor juridice la instituțiile de credit participante la Fond deține cea mai mare pondere în valoarea totală a depozitelor la instituțiile de credit participante la Fond, respectiv 67,38%, valoare mai mică cu circa 1 puncte procentuale față de cea înregistrată la sfârşitul anului 2008.

Creşterea relativă a depozitelor persoanelor juridice a fost de +2,67% în trimestrul I 2009. Analiza evoluției pe monede a depozitelor persoanelor juridice indică o creştere mai rapidă a depozitelor în lei (variație trimestrială de +4,05% în trimestrul I 2009), comparativ cu depozitele în valută (variație trimestrială de +1,47% în trimestrul I 2009).

Ponderea valorii depozitelor în valută ale persoanelor juridice în totalul depozitelor persoanelor juridice la instituțiile de credit participante la Fond a scăzut de la 53,18% în trimestrul IV 2008 la 52,55% la 31 martie 2009.

Grafic 4.9. Dinamica valorii depozitelor în lei şi valută ale persoanelor juridice la instituțiile de credit participante la schema de garantare a Fondului

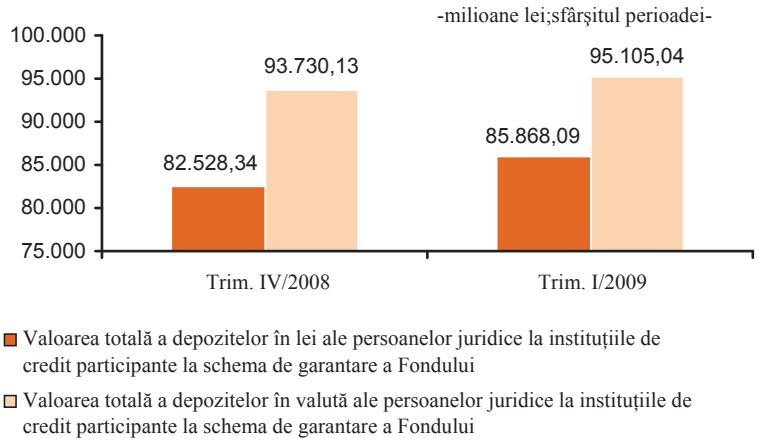

5. Depozitele garantate

Depozitul garantat este definit ca fiind depozitul a cărui restituire este garantată până la concurența plafonului de garantare.

Garantarea depozitelor aflate în sistemul bancar reprezintă un stimulent important de încurajare a acestei forme de economisire.

De aceea, analizarea comportamentului de economisire sub forma depozitelor bancare este de natură să ofere atât un model explicativ, cât şi sugestii de politică monetară pentru a asigura o circulație eficientă a economisirii spre investiții şi pentru a realiza, în consecință, premisele echilibrului macroeconomic intern pe piața economiei reale.

5.1. Numărul titularilor de depozite garantate

N**umărul total de titulari de depozite garantate** este de **17.222.643, la 31 martie 2009** şi se prezintă astfel:

- **persoane fizice**, 16.339.990, reprezentând **94,88**% din numărul total al titularilor de depozite garantate, din care:

  - titulari depozite în cadrul plafonului 16.301.498, reprezentând 99,76%
  - titulari depozite peste plafon 38.492, reprezentând 0,24%

- **persoane juridice**, 882.653, reprezentând **5,12%** din numărul total al titularilor de depozite garantate, din care:

  - titulari depozite în cadrul plafonului 840.515, reprezentând 95,23%
  - titulari depozite peste plafon 42.138, reprezentând 4,77%

Numărul titularilor de depozite garantate la 31 martie 2009 a scăzut cu 978.104 deponenți, de la 18.200.747 la 17.222.643, respectiv cu 5,37% față de **trimestrul IV 2008.**

În structura titularilor de depozite garantate, deponenții garantați persoane fizice dețineau ponderea majoritară, respectiv 94,88%, față de ponderea deținută de deponenții garantați persoane juridice de 5,12%.

Grafic 5.1. Evoluția numărului titularilor de depozite garantate

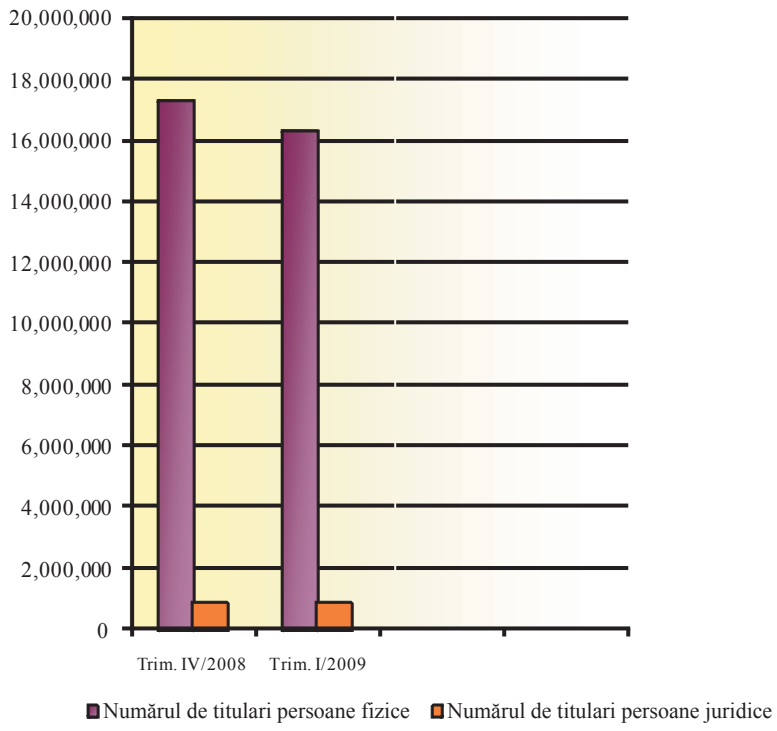

După cum s-a prezentat în capitolul anterior, în expresie nominală, în primul trimestru al anului 2009 **numărul total de titulari de depozite** a fost de **17.300.012**, din care 94,51% era reprezentat de persoane fizice.

Astfel, la 31 martie 2009, **numărul deponenților garantați persoane fizice** reprezenta peste **99,94**% din numărul total al titularilor de depozite persoane fizice, în timp ce, în cazul **persoanelor juridice**, erau garantați **92,92**% dintre deponenți. Această situație este explicabilă dacă avem în vedere că aproape toți deponenții persoane fizice sunt garantați, în timp ce din categoria deponenților persoane juridice există o serie de excluderi de la garantare.

5.2. Valoarea depozitelor garantate

Analiza trimestrială oferă informații suplimentare sugestive privind tendințele în ceea ce privește valoarea depozitelor garantate.

Valoarea totală a depozitelor la instituțiile de credit participante la schema de garantare, la **31 martie 2009** a fost de 268.579,88 milioane lei, cu **4,79**% mai mare față de **sfârşitul anului 2008**, când valoarea era de 256.307,44 milioane lei.

La sfârşitul trimestrului I 2009 ponderea depozitelor garantate reprezenta **44,65%** în total depozite la instituțiile de credit participante.

Astfel, comparând sfârşitul trimestrului I 2009 cu cel al trimestrului IV 2008, situația valorii depozitelor garantate se prezintă după cum urmează:

În expresie nominală, **valoarea depozitelor garantate** a ajuns, la sfârşitul **trimestrului I 2009** la 119.925,58 milioane lei, cu 5,36% mai mare decât la **sfârşitul anului 2008,** când valoarea era de 113.828,18 milioane lei.

Din totalul depozitelor garantate la 31 martie 2009, **72,79% aparțineau persoanelor fizice**, pondere uşor în creştere față de trimestrul IV 2008 (+ 2,68%).

Valoarea depozitelor garantate ale **persoanelor fizice** a avut un ritm de creştere de 9,38%, în timp ce, din contră, valoarea depozitelor garantate ale **persoanelor juridice** a cunoscut o diminuare cu 4,09%.

În structură, depozitele garantate la 31 martie 2009 se prezintă astfel:

- **depozite persoane fizice şi persoane juridice**

- depozite ale **persoanelor fizice** 87.291,98 milioane lei, reprezentând 72,79% din valoarea totală a depozitelor garantate.
- depozite ale **persoanelor juridice** 32.633,60 milioane lei, reprezentând 27,21% din valoarea totală a depozitelor garantate.

- **depozite în cadrul plafonului şi peste plafon**

- depozite **în cadrul** plafonului de garantare 68.164,70 milioane lei reprezentând 56,84% din total depozite garantate.

- depozite **peste** plafonul de garantare 51.760,88 milioane lei reprezentând 43,16% din total depozite garantate.

Ponderea depozitelor garantate ale persoanelor fizice şi ale persoanelor juridice în totalul depozitelor garantate în trimestrul I 2009, comparativ cu sfârşitul anului 2008, este prezentată în figura următoare.

Grafic 5.2. Evoluția ponderilor depozitelor garantate ale persoanelor fizice şi juridice în totalul depozitelor garantate

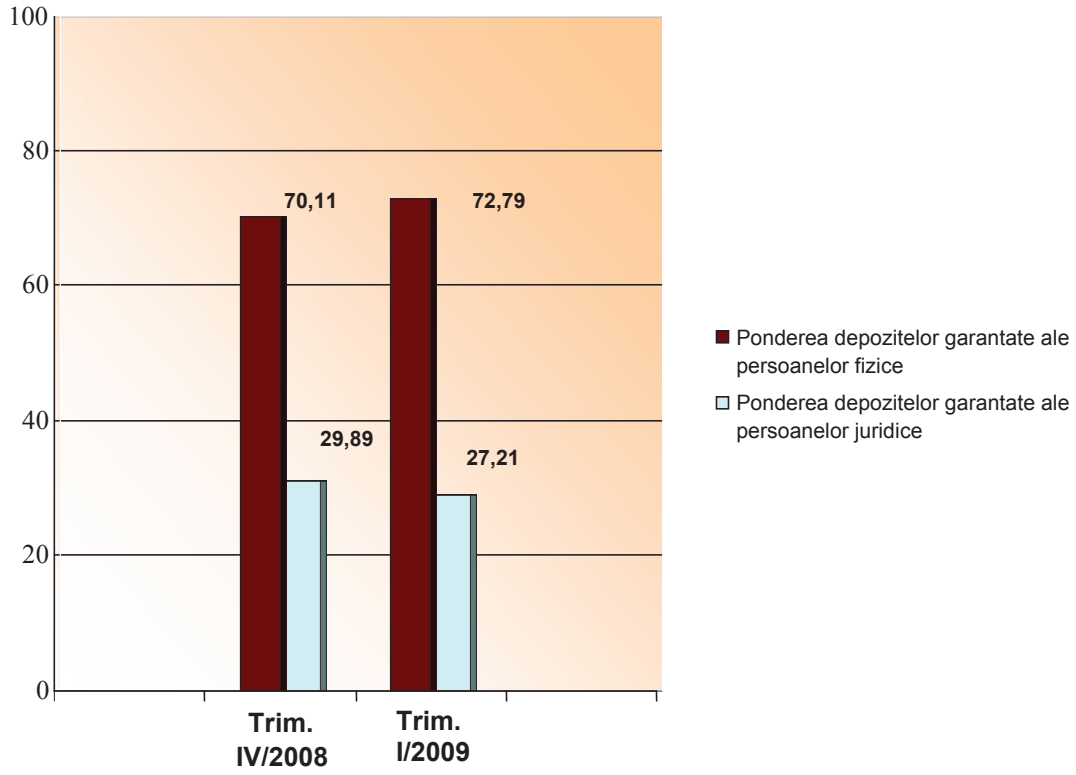

Din punct de vedere al monedei de denominare, depozitele garantate denominate **în lei** au ponderea cea mai importantă **(63,37%)** în totalul depozitelor garantate la sfârşitul trimestrului I 2009, însumând 75.991,29 milioane lei.

Depozitele garantate denominate **în valută** la sfârşitul trimestrului I 2009 reprezentau **36,63%** în totalul depozitelor garantate, respectiv **43.934,29** milioane lei.

Față de trimestrul IV 2008 depozitele garantate denominate **în lei au înregistrat o creştere cu 3,87%** în timp ce depozitele garantate denominate **în valută** s-au majorat cu **8,04%.**

Ponderea depozitelor garantate denominate în **lei** în totalul depozitelor garantate a scăzut în trimestrul I 2009 cu 0,9 puncte procentuale față de trimestrul IV 2008.

Ponderea depozitelor garantate în **valută** în totalul depozitelor garantate a crescut în trimestrul I 2009 cu 0,9 puncte procentuale față de trimestrul IV 2008.

Grafic 5.3. Evoluția depozitelor garantate pe monede

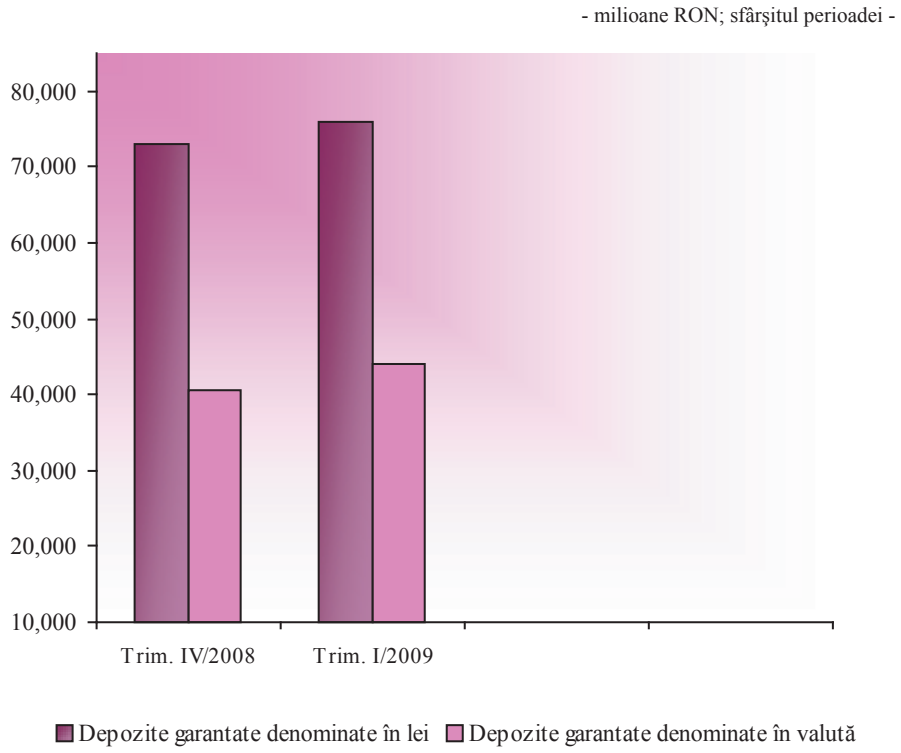

5.2.1. Evoluția depozitelor garantate ale persoanelor fizice

La nivelul trimestrului I 2009, valoarea depozitelor garantate ale persoanelor fizice a crescut cu **9,38%** comparativ cu trimestrul IV 2008, depozite alimentate de economiile populației.

În structură, **depozitele garantate ale persoanelor fizice** se prezintă astfel:

- **în** cadrul **plafonului/peste plafon**

➢ depozite **în cadrul** plafonului
de garantare 64.095.480,0 mii lei, reprezentând 73,43% din total

➢ depozite **peste** plafonul
de garantare 23.196.496,7 mii lei, reprezentând 26,57% din total

Comparativ cu trimestrul IV 2008, se constată o creştere mai accentuată a depozitelor persoanelor fizice în cadrul plafonului de garantare cu **11,73**% în comparație cu depozitele persoanelor fizice peste plafonul de garantare unde creşterea este de **3,40**%.

- **în lei/ în valută**

➢ depozite **în lei**: 53.977.332,9 mii lei, reprezentând 61,84% din total

➢ depozite **în valută**: 33.314.643,8 mii lei, reprezentând 38,16 % din total

Evoluția pe monede de denominare ne indică faptul că depozitele garantate ale persoanelor fizice în lei au crescut în trimestrul I 2009, cu **10,30**% comparativ cu trimestrul IV 2008, în timp ce depozitele în valută au crescut cu **7,94**% față de sfârşitul trimestrului IV 2008. Din analiză reiese orientarea persoanelor fizice cu precădere către economisirea în lei.

Ponderea depozitelor **în lei** ale persoanelor fizice a înregistrat o creştere în trimestrul I 2009 cu 0,52 puncte procentuale comparativ cu trimestrul IV 2008.

Ponderea depozitelor **în valută** a scăzut, în mod corespunzător, în trimestrul I 2009 cu 0,52 puncte procentuale față de trimestrul IV 2008.

5.2.2. Evoluția depozitelor garantate ale persoanelor juridice

Depozitele **persoanelor juridice** garantate de Fond însumau la 31 martie 2009, **32.633,60** milioane lei, reprezentând 27,21% din valoarea depozitelor garantate.

În dinamică, valoarea depozitelor garantate ale **persoanelor juridice** a înregistrat o scădere cu **4,09**% în trimestrul I 2009 față de trimestrul IV 2008 când însumau 34.025,47 milioane lei.

La nivelul trimestrului I 2009 depozitele garantate ale persoanelor juridice în **lei** s-au diminuat cu 9,13%, în timp ce depozitele garantate ale persoanelor juridice în **valută** au crescut cu 8,36% comparativ cu sfârşitul trimestrului IV 2008.

În structură, **depozitele garantate ale persoanelor juridice** se prezintă astfel:

- **în** cadrul **plafonului/peste plafon**

  - depozite **în cadrul** plafonului de garantare 4.069.215,6 mii lei, reprezentând 12,47%
  - depozite **peste** plafonul de garantare 28.564.385,4 mii lei, reprezentând 87,53%

- **în lei/ în valută**

  - depozite în **lei:** 22.013.954,4 mii lei, reprezentând 67,46 %
  - depozite în **valută**: 10.619.646,6 mii lei, reprezentând 32,54 %

Ponderea depozitelor **în lei** ale **persoanelor juridice** a scăzut, în trimestrul I 2009, cu 3,74 puncte procentuale față de trimestrul IV 2008.

Ponderea depozitelor **în valută** a crescut, în mod corespunzător, în trimestrul I 2009 cu 3,74 puncte procentuale față de trimestrul IV 2008.

6. Distribuția depozitelor garantate ale persoanelor fizice din punct de vedere al valorii acestora

6.1. Distribuția numărului deponenților garantați persoane fizice

Referitor la numărul de deponenți garantați persoane fizice **în cadrul plafonului de garantare,** respectiv **50.000 euro** la 31 martie 2009, aceştia deţineau o pondere covârşitoare de 99,76 %, respectiv **16.301.498** titulari persoane fizice, din totalul titularilor de depozite garantate de **16.339.990** titulari persoane fizice, ca urmare a majorării plafonului de garantare la persoanele fizice la 50.000 euro per deponent garantat începând cu 15 octombrie 2008.

În trimestrul I 2009 față de trimestrul IV 2008, numărul de deponenți garantați persoane fizice în cadrul plafonului de garantare a scăzut cu **976.515** deponenți, de la 17.278.013 la 16.301.498, respectiv cu 5,65%.

Depozitele între **50.001 euro şi 100.000 euro** inclusiv, la 31 martie 2009, erau deținute de **27.556** titulari persoane fizice, reprezentând **0,17**% din totalul titularilor de depozite garantate persoane fizice. În trimestrul I 2009 față de trimestrul IV 2008, numărul titularilor persoane fizice cu depozite între **50.001 euro şi 100.000 euro** inclusiv, a crescut cu **1.029** titulari.

Numărul deponenților garantați persoane fizice care deținеau depozite **peste 100.000 euro,** la 31 martie 2009, era de **10.936** titulari, reprezentând **0,07**% din totalul titularilor de depozite garantate persoane fizice.
Față de trimestrul IV 2008, numărul deponenților garantați persoane fizice care deținеau depozite **peste 100.000 euro** a scăzut cu **553** titulari.

6.2. Distribuția depozitelor garantate ale persoanelor fizice din punct de vedere al valorii acestora

Valoarea totală a depozitelor garantate ale persoanelor fizice la 31 martie 2009 este de **87.291.976,7** mii lei în creştere cu **9,38%** față de trimestrul IV 2008.

În structură distribuția valorii totale a depozitelor garantate ale persoanelor fizice se prezintă astfel:

- Depozitele în cadrul plafonului, respectiv **50.000 euro**, la **31 martie 2009,** însumau **64.095.480,0** mii lei reprezentând 73,43% din total depozite garantate ale persoanelor fizice. Față de trimestrul IV 2008 depozitele în cadrul plafonului au crescut cu 11,73%.

- Depozitele **între 50.001 euro şi 100.000 euro** inclusiv, la **31 martie 2009** însumau **7.333.802,8** mii lei reprezentând 8,40% din total depozite garantate ale persoanelor fizice. Comparativ cu trimestrul IV 2008 depozitele **între 50.001 euro şi 100.000 euro** inclusiv au crescut cu 9,06%.

- Depozitele **peste 100.000 euro,** la **31 martie 2009** însumau **15.862.693,9** mii lei reprezentând 18,17% din total depozite garantate ale persoanelor fizice. Față de trimestrul IV 2008 depozitele **peste 100.000 euro,** au crescut cu 0,97%.

7. Distribuția depozitelor garantate ale persoanelor juridice din punct de vedere al valorii acestora

7.1. Distribuția numărului deponenților garantați persoane juridice

Numărul total de deponenți garantați persoane juridice la 31 martie 2009 este de **882.653** titulari. În trimestrul I 2009 față de trimestrul IV 2008, numărul de deponenți garantați persoane juridice a scăzut cu **2.065** deponenți, de la 884.718 la 882.653, respectiv cu 0,23%.

Referitor la numărul de deponenți garantați persoane juridice, care dețineau depozite **mai mici sau egale cu plafonul de garantare,** respectiv **20.000 euro**, la 31 martie 2009 acesta era de **840.515** titulari, reprezentând **95,23%** din totalul titularilor de depozite garantate persoane juridice.
Față de trimestrul IV 2008 numărul de deponenți garantați persoane juridice dețineau depozite **mai mici sau egale cu plafonul de garantare** a crescut cu 2.138 titulari.

Titularii care dețineau depozite între **20.001 euro şi 50.000 euro** inclusiv, la 31 martie 2009, însumau **22.223** titulari, reprezentând **2,52**% din totalul titularilor de depozite garantate persoane juridice.
Comparativ cu trimestrul IV 2008, numărul titularilor persoane juridice care dețineau depozite între **20.001 euro şi 50.000 euro** inclusiv a scăzut cu 2.492 titulari, respectiv cu **10,08**%.

Numărul deponenților garantați care dețineau depozite între **50.001 euro şi 100.000 euro** inclusiv, la 31 martie 2009, însuma **9.671** titulari, reprezentând **1,09**% din totalul titularilor de depozite garantate persoane juridice.

Astfel, în trimestrul I 2009 numărul deponenților garantați cu depozite între **50.001 euro şi 100.000 euro** inclusiv a scăzut cu **580** titulari în raport cu trimestrul IV 2008.

Numărul deponenților garantați persoane juridice care dețineau depozite **peste 100.000 euro,** la 31 martie 2009, era de **10.244** titulari, reprezentând **1,16**% din totalul titularilor de depozite garantate persoane juridice. Comparativ cu sfârşitul trimestrului IV 2008, numărul deponenților garantați persoane juridice a scăzut cu **1.131** titulari.

7.2. Distribuția depozitelor garantate ale persoanelor juridice din punct de vedere al valorii acestora

Valoarea totală a depozitelor garantate ale persoanelor juridice la 31 martie 2009 este de **32.633.601,0** mii lei, în scădere cu **4,09 %** față de trimestrul IV 2008.

În structură, distribuția valorii totale a depozitelor garantate ale persoanelor juridice se prezintă astfel:

- Depozitele în cadrul plafonului, respectiv **20.000 euro** la 31 martie 2009, însumau **4.069.215,6** mii lei reprezentând 12,47% din total depozite garantate ale persoanelor juridice. Față de trimestrul IV 2008 depozitele în cadrul plafonului s-au diminuat cu 11,20%.

- Depozitele peste plafon, respectiv **20.000 euro** la 31 martie 2009, însumau **28.564.385,4** mii lei reprezentând 87,53% din total depozite garantate ale persoanelor juridice

din care:

- Depozitele **între 20.001 euro şi 50.000 euro** inclusiv, la 31 martie 2009, însumau **2.970.332,5** mii lei, reprezentând 10,40% din total depozite garantate ale persoanelor juridice peste 20.000 euro. Comparativ cu trimestrul IV 2008 depozitele **între 20.001 euro şi 50.000 euro** inclusiv, au scăzut cu **8,06**%.

- Depozitele **între 50.001 euro şi 100.000 euro** inclusiv, la 31 martie 2009, însumau **2.743.439,9** mii lei, reprezentând 9,60% din total depozite garantate ale persoanelor juridice peste 20.000 euro. Față de trimestrul IV 2008 depozitele **între 50.001 euro şi 100.000 euro** inclusiv au scăzut cu **7,85** %.

- Depozitele **peste 100.000 euro** la 31 martie 2009 inclusiv, însumau **22.850.613** mii lei, reprezentând 80,0% din total depozite garantate ale persoanelor juridice peste 20.000 euro. Față de trimestrul IV 2008 depozitele **peste 100.000 euro** s-au redus cu **1,66**%.

8. Valoarea depozitelor efectiv garantate pe tipuri de titulari

Valoarea **depozitelor efectiv garantate** este definită ca valoarea totală a depozitelor din categoria celor garantate, rambursabile în cadrul plafonului de garantare în cazul producerii evenimentului de faliment al instituțiilor de credit, şi se calculează după formula:

valoarea totală a depozitelor efectiv garantate = valoarea totală a depozitelor garantate având valori mai mici sau egale cu plafonul de garantare + numărul deponenților garantați cu depozite ale căror valori sunt mai mari decât plafonul de garantare × echivalentul în lei al plafonului de garantare (50.000 euro pentru persoane fizice şi 20.000 euro pentru persoane juridice)

Pe perioada analizată, situația valorii depozitelor efectiv garantate se prezintă după cum urmează:

La 31 martie 2009 **depozitele efectiv garantate,** în valoare de 79.883.911,7 mii lei, reprezintă **66,61**% din totalul de 119.925.577,7 mii lei aferent depozitelor garantate aflate în evidențele instituțiilor de credit. În **trimestrul I 2009,** comparativ cu **trimestrul IV 2008,** valoarea depozitelor efectiv garantate a sporit cu **9,10%**.

În structură, valoarea depozitelor efectiv garantate pe tipuri de titulari se prezintă după cum urmează:

Total 79.883.911,7 mii lei

din care:

- persoane fizice 72.245.776,1 mii lei, reprezentând 90,44% din total
- persoane juridice 7.638.135,6 mii lei, reprezentând 9,56% din total.

Depozitele efectiv garantate ale **persoanelor fizice** au crescut cu **11,24%** în trimestrul I 2009 comparativ cu trimestrul IV 2008.

Depozitele efectiv garantate ale **persoanelor juridice** au înregistrat o scădere cu **7,71**% în trimestrul I 2009 față de trimestrul IV 2008.

O imagine sinoptică a evoluției valorii depozitelor efectiv garantate este prezentată în figura următoare.

Grafic 8.1. Evoluția valorii depozitelor efectiv garantate pe tipuri de titulari

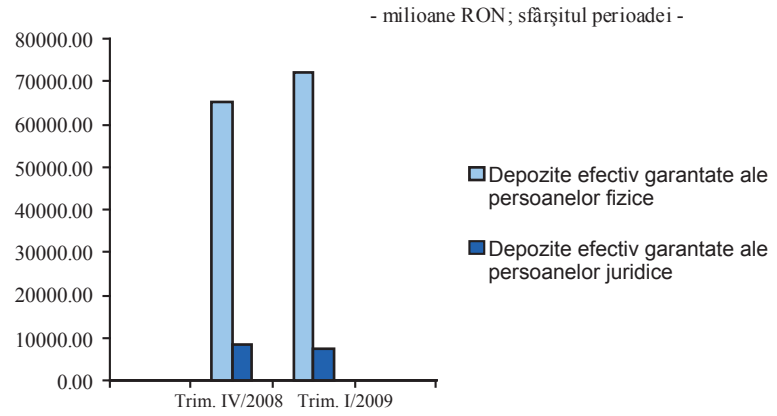

9. Valoarea medie şi gradul de concentrare a depozitelor

9.1. Valoarea medie a depozitelor

La 31 martie 2009, valoarea medie a depozitelor persoanelor fizice din sistemul bancar românesc a fost de 5,47 mii lei, consemnând o creştere cu 15,19% faţă de sfârşitul anului 2008.

În cazul persoanelor juridice, valoarea medie a unui depozit la finele primelor trei luni ale anului 2009 era de 195,11 mii lei (+4,36% comparativ cu 31 decembrie 2008).

Se remarcă dinamica mai rapidă a valorii medii a depozitelor persoanelor fizice comparativ cu cea a depozitelor persoanelor juridice, aceasta fiind explicată, în ciuda reducerii numărului deponenţilor persoane fizice, de variaţia mai mare a valorii depozitelor persoanelor fizice faţă de cea a depozitelor persoanelor juridice.

Evoluţia valorii medii a depozitelor în sistemul bancar, pe categorii de deponenţi, este prezentată în graficul de mai jos.

Grafic 9.1. Valoarea medie a depozitelor din sistemul bancar, pe categorii de deponenţi

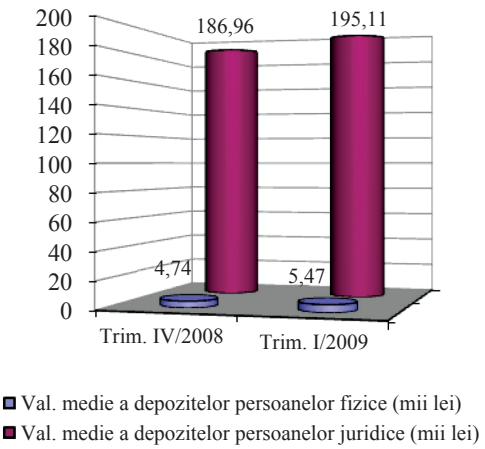

În cazul instituţiilor de credit participante la Fond, valoarea medie a depozitelor persoanelor fizice se situa, la 31 martie 2009 la 5,36 mii lei, în timp ce în cazul persoanelor juridice valoarea medie a depozitelor era de 190,5 mii lei. Similar evoluţiei care a avut loc pe ansamblul instituţiilor din sistemul bancar românesc, şi în cazul instituţiilor de credit participante se constată o majorare a valorii medii a depozitelor faţă de sfârşitul anului 2008, cu o variaţie trimestrială uşor mai mare pentru depozitele persoanelor fizice (+16,02%), în timp ce pentru persoanele juridice creşterea este mai lentă (+3,47%).

9.2. Valoarea medie a depozitelor garantate

În primele trei luni ale anului 2009, valoarea medie a depozitelor garantate a înregistrat evoluţii opuse pe cele două categorii de deponenţi. Astfel, la 31 martie 2009 faţă de 31 decembrie 2008, valoarea medie a depozitelor garantate ale persoanelor fizice a cunoscut o creştere cu 15,84%, în timp ce valoarea medie a depozitelor garantate ale persoanelor juridice a urmat o traiectorie descrescătoare, cu o variaţie trimestrială de –3,87%.

Grafic 9.2. Valoarea medie a depozitelor garantate, pe categorii de deponenți

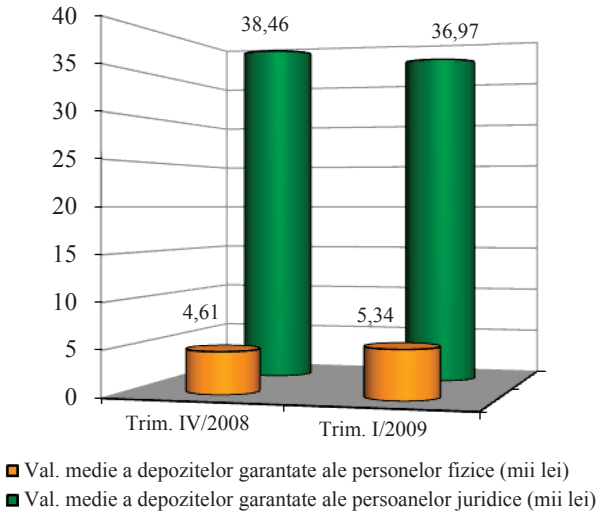

Comparând valorile medii la 31 martie 2009 ale depozitelor garantate pe categorii de deponenți cu cele ale depozitelor la instituțiile de credit participante la Fond, se observă că, pentru persoanele fizice, cele două valori sunt aproximativ egale (5,34 mii lei valoarea medie a depozitelor garantate ale persoanelor fizice față de 5,36 mii lei valoarea medie a depozitelor persoanelor fizice la instituțiile de credit participante la Fond), situație determinată de faptul că deponenții persoane fizice intră aproape în totalitate în sfera de garantare a Fondului.

Nu acelaşi lucru este valabil în cazul persoanelor juridice, valoarea medie a depozitelor garantate ale acestora fiind de 36,97 mii lei, de aproape 5 ori mai mică decât valoarea medie a depozitelor persoanelor juridice la instituțiile de credit participante la Fond (190,5 mii lei). Această diferență se explică prin faptul că din sfera de garantare a Fondului sunt excluse o serie de categorii de persoane juridice, în principal cele care au cunoştințele şi experiența necesare pentru evaluarea riscului de nerambursare a plasamentelor efectuate.

9.3. Gradul de concentrare a numărului de titulari de depozite garantate

La 31 martie 2009, analiza ABC[3] a gradului de concentrare a numărului titularilor de depozite garantate indică faptul că 83,21% dintre aceştia erau concentrați la 7 instituții de credit participante la Fond, adică la 21,87% din numărul total al instituțiilor de credit membre ale schemei de garantare a depozitelor din România. Față de trimestrul IV 2008, când acest grad era de 84,32%, se remarcă o diminuare a concentrării cu 1,11 puncte procentuale.

9.4. Gradul de concentrare a valorii depozitelor garantate

Finele trimestrului I 2009 se caracterizează printr-o concentrare a 80,08% din valoarea totală a depozitelor garantate la un număr de 7 instituții de credit participante la Fond (21,88% din numărul total al instituțiilor de credit membre ale schemei de garantare a depozitelor din România). Astfel, rezultatul analizei ABC a gradului de concentrare a valorii depozitelor garantate reflectă menținerea la aproape acelaşi nivel de la 31 decembrie 2008 (79,42%).

[3] Analiza ABC este analiza care pune în evidență celebra proporție euristică funcțională 80/20 (80% din esența funcțională a unui agregat instituțional oarecare este concentrată în 20% din structura acelui agregat).

10. Factorii de influenţă asupra economisirii

Comportamentele financiare ale persoanelor fizice sau juridice au cauzalităţi diverse, unele dintre acestea fiind total non-economice (efectul de contagiune, aşteptări subiective, efecte psihologice, etc.). Totuşi, în general, ele sunt în corelaţie directă cu dinamica unor variabile macroeconomice care sunt fie generatoare, fie condiţionează comportamentul de economisire, atât la nivelul volumului, cât şi la nivelul structurii „portofoliului" de economisire. În cele ce urmează vom compara evoluţia depozitelor totale şi garantate ale persoanelor fizice şi juridice cu aceea a câtorva variabile macroeconomice care, într-o anumită măsură, constituie cauzalităţi ale dinamicii acestora, în vederea desprinderii unor concluzii privind comportamentele medii (statistice) în domeniul economisirii.

10.1. Inflaţia

Inflaţia în trimestrul I din 2009 a urmat o traiectorie ascendentă, astfel încât indicele preţurilor de consum – variaţia anuală – s-a situat la sfârşitul lunii martie 2009 la 6,71%. Accelerarea cu 0,41 puncte procentuale a ritmului anual de creştere a preţurilor de consum faţă de luna decembrie 2008 s-a datorat preponderent efectului deprecierii semnificative a monedei naţionale, în urma înrăutăţirii percepţiei investitorilor cu privire la vulnerabilităţile şi perspectivele economice şi în relaţie directă cu amplificarea efectelor negative ale crizei financiare şi economice globale.

Contrar evoluţiilor din trimestrele precedente, în care preţurile volatile au reprezentat un factor de dezinflaţie, în primele trei luni ale anului 2009 acestea au constituit o sursă importantă de presiune inflaţionistă (+1,7 puncte procentuale faţă de decembrie 2008, ajungând la 4,2% în martie 2009).

De asemenea, o contribuţie considerabilă la accelerarea inflaţiei anuale, de dimensiune comparabilă cu cea a preţurilor volatile, au avut preţurile produselor din tutun, în pofida ponderii net inferioare deţinute în coşul de consum. Impactul acestei grupe a fost semnificativ ca urmare a modificărilor intervenite la nivelul accizelor asociate, respectiv devansarea calendarului de majorare a accizei în euro şi actualizarea cursului de transformare în lei.

Anticipaţiile producătorilor au condus la creşterea graduală a preţurilor la această grupă de produse chiar înainte de aplicarea deciziei de devansare a măsurilor de modificare a nivelului accizelor (prima etapă de modificare a accizelor a fost programată luna aprilie 2009). Sub acţiunea celor doi factori amintiţi, rata anuală de creştere a preţurilor produselor din tutun a urcat la 18,9% în luna martie (+5,2 puncte procentuale faţă de luna decembrie 2008).

În ciuda conturării tot mai clare a tendinţei de scădere a consumului, anticipaţiile inflaţioniste ale operatorilor comerciali au determinat o curbă constant ascendentă a inflaţiei, formând un element semnificativ de frânare a dezinflaţiei. Evoluţia diametral opusă din industria prelucrătoare şi participarea considerabilă a importurilor la satisfacerea consumului intern pun în evidenţă rolul avut de volatilitatea cursului de schimb în modificarea percepţiei managerilor, în special din comerţul cu amănuntul, în trimestrul I din 2009, comparativ cu trimestrul IV din 2008.

Riscurile inflaţioniste ca urmare a evoluţiei pe termen scurt a cererii au continuat să fie semnificative, datele statistice pentru trimestrul I din 2009 sugerând stoparea creşterii economice, precum şi o diminuare drastică a dinamicii cererii interne.
Pe perioada analizată în studiu, inflaţia şi valoarea depozitelor bancare[4] [5]se prezintă după cum urmează:

Tabel 1

Nr crt	Indicatorul	Trim. I/2008	Trim. IV/2008	Trim. I/2009
1.	Depozite bancare (flux trimestrial) – echiv. milioane lei	12.764,14	9.840,57	12.272,44
2.	Depozitele garantate (flux trimestrial) – echiv. milioane lei	3.774,84	1.074,65	6.097,40
3.	Inflaţia (variaţia trimestrială) - %	2,25	1,62	2,64

Corelaţia dintre dinamica depozitelor totale şi a inflaţiei este pozitivă şi de intensitate medie în trimestrul I 2009 comparativ cu trimestrul IV 2008 şi trimestrului I 2008 (după cum se poate observa din graficul următor), ceea ce confirmă faptul că impactul inflaţiei asupra comportamentului de economisire prin cererea de depozite bancare este unul favorabil acţiunilor de constituire de depozite garantate. Aceasta înseamnă că rolul dobânzii bancare pasive de prezervare a puterii de cumpărare a economisirilor prin depozite bancare garantate este considerat semnificativ, dacă se consideră ultimele evoluţii din anul 2008 şi trimestrul I din 2009. Totuşi, trebuie remarcat faptul că fluxul trimestrial al depozitelor garantate a înregistrat o creştere semnificativă în trimestrul I din 2009 în raport cu trimestrul IV din 2008, ceea ce a schimbat natura corelaţiei cu inflaţia. În trimestrul I din 2009, comportamentul de economisire începe să se schimbe, în concordanţă şi cu fenomenele ce s-au produs în legătură cu impactul efectelor negative ale crizei financiare. Pe fondul reducerii consumului final, fluxurile trimestriale ale depozitelor bancare garantate au fost în trimestrul I din 2009 de circa 5,67 ori mai mari faţă de cele din trimestrul IV din 2008, ritmuri de creştere cu mult mai mari în comparaţie cu inflaţia din aceeaşi perioadă.

Grafic 10.1. Evoluţia depozitelor bancare, a depozitelor garantate şi a inflaţiei

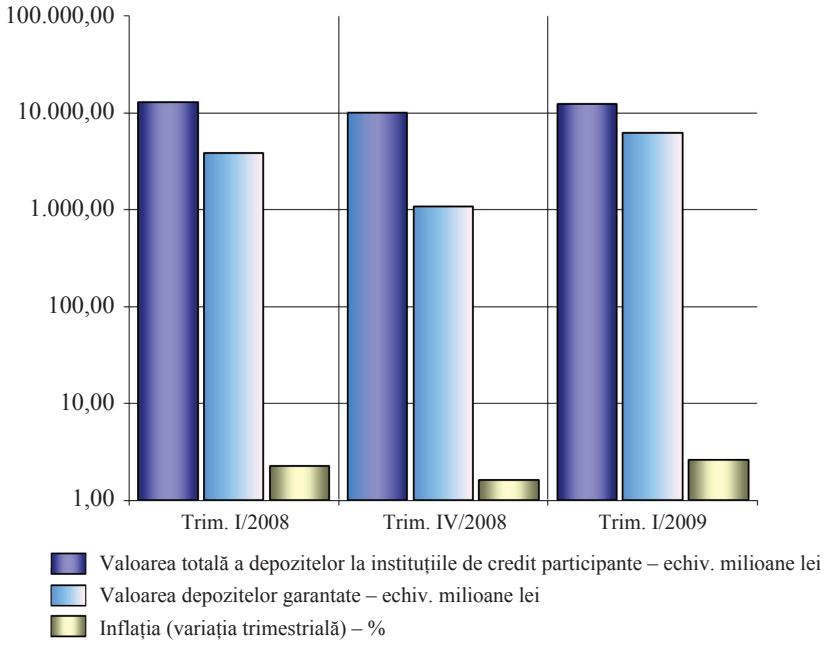

[4] Reprezintă valoarea depozitelor constituite la instituţiile de credit participante la Fond
[5] Valoarea depozitelor bancare se poate exprima ca stoc la sfârşitul perioadei sau ca flux (diferenţa între valoarea depozitelor bancare la sfârşitul perioadei şi începutul perioadei de analiză).

10.2. Rata nominală a dobânzii bancare pasive

Randamentele pieței interbancare au continuat să crească în trimestrul I 2009, iar cursul leu/euro şi-a sporit sensibil volatilitatea, sub influența extinderii ariei şi magnitudinii crizei financiare internaționale, dar, mai ales, a manifestării şi amplificării efectelor negative exercitate de aceasta asupra economiilor emergente.

Ratele dobânzilor pieței monetare interbancare s-au poziționat la niveluri înalte şi în trimestrul I din 2009, resimțind influența schimbării structurale pe care a reprezentat-o trecerea sistemului bancar în poziție netă deficitară a lichidității. Efectele acesteia au fost amplificate de acțiunea unor factori externi – decurgând din prelungirea şi accentuarea efectelor crizei financiare internaționale – care s-au concretizat în creşteri sporadice neobişnuit de ample ale randamentelor interbancare şi implicit în sporirea sensibilă a volatilității acestora.

Rata dobânzii bancare pasive constituie, în mod evident, coeficientul de fructificare directă al depozitelor. Pe perioada analizată, valoarea nominală a acestui indicator a crescut atât la depozitele în lei cât şi la cele denominate în valută (atât pentru persoane fizice cât şi pentru persoane juridice) la nivelul trimestrului I 2009, comparativ cu trimestrul IV 2008. La depozitele denominate în lei, între cele două trimestre menționate se înregistrează o creştere a ratei dobânzii bancare pasive, pentru depozitele constituite în lei de către persoanele fizice, cu mult mai mare comparativ cu rata corespunzătoare a dobânzii la depozitele constituite în valută de către persoanele fizice. Acelaşi fenomen se manifestă şi în cazul persoanelor juridice, dar cu o intensitate mai mică. Datele statistice privind dinamica ratei dobânzii bancare pasive şi dinamica depozitelor garantate se prezintă în tabelul următor.

Tabel 2

Nr crt	Indicatorul	Trim. I/2008	Trim. IV/2008	Trim. I/2009	Rată nominală de modificare (%) Trim. I/2009 în comparație cu:	
					Trim. IV/2008	Trim. I/2008
1	Valoarea depozitelor garantate constituite de persoanele fizice în lei (mil. lei)	42.806,50	48.937,29	53.977,33	10,30	26,10
2	Valoarea depozitelor garantate constituite de persoanele fizice în valută (echivalent mil. lei)	27.893,35	30.865,43	33.314,64	7,94	19,44
3	Valoarea depozitelor garantate constituite de persoanele juridice în lei (mil. lei)	23.972,86	24.225,20	22.013,95	-9,13	-8,17
4	Valoarea depozitelor garantate constituite de persoanele juridice în valută (echivalent mil. lei)	8.644,34	9.800,26	10.619,65	8,36	22,85
5	Rata dobânzii bancare pasive pentru persoanele fizice, în lei - % -	7,34	12,12	13,70*	13,04	86,65
6	Rata dobânzii bancare pasive pentru persoanele fizice, în valută - % -	3,88	5,36	6,04*	12,69	55,67
7	Rata dobânzii bancare pasive pentru persoanele juridice, în lei - %	8,09	14,81	15,61*	5,40	92,95
8	Rata dobânzii bancare pasive pentru persoanele juridice, în valută - %	3,63	6,12	5,87*	-4,08	61,71

* Estimări CCFM

Relaţiile de cauzalitate dintre valoarea depozitelor garantate în lei şi rata nominală a dobânzii bancare pasive sunt pozitive (direct proporţionale) şi destul de intense. Sugestive sunt, în acest sens, graficele următoare.

Grafic 10.2. Evoluţia depozitelor garantate, constituite în lei, ale persoanelor fizice şi a ratei dobânzii bancare pasive pentru depozite în lei ale persoanelor fizice

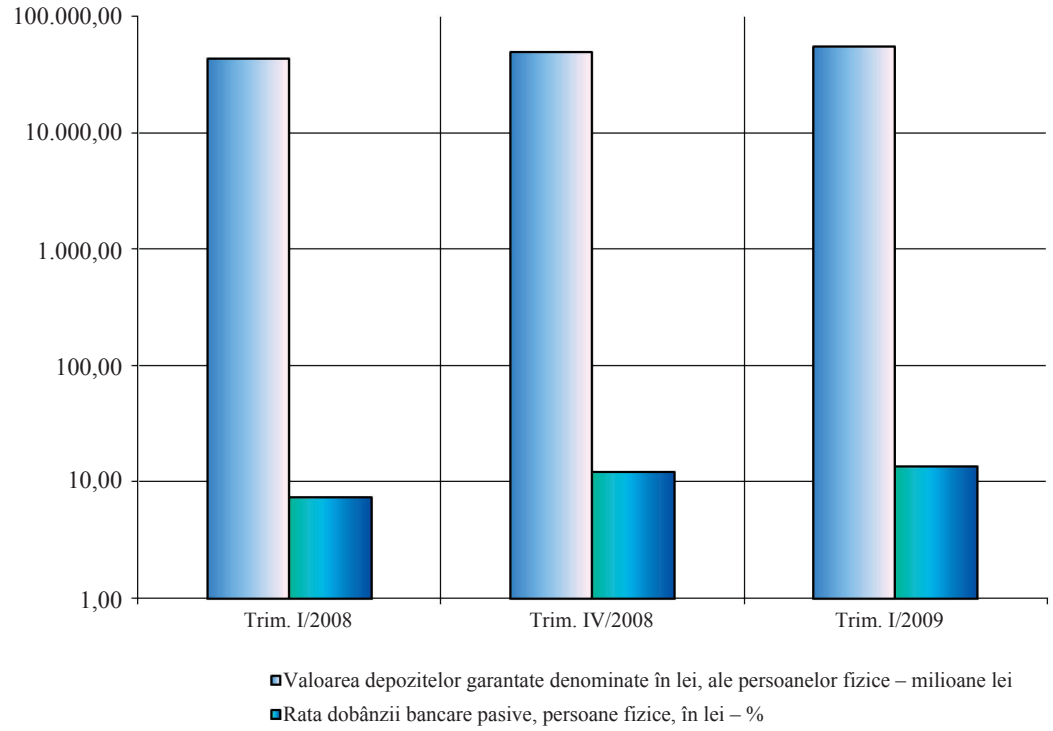

Grafic 10.3. Evoluţia depozitelor garantate, constituite în valută, ale persoanelor fizice şi a ratei dobânzii bancare pasive pentru depozite în valută ale persoanelor fizice

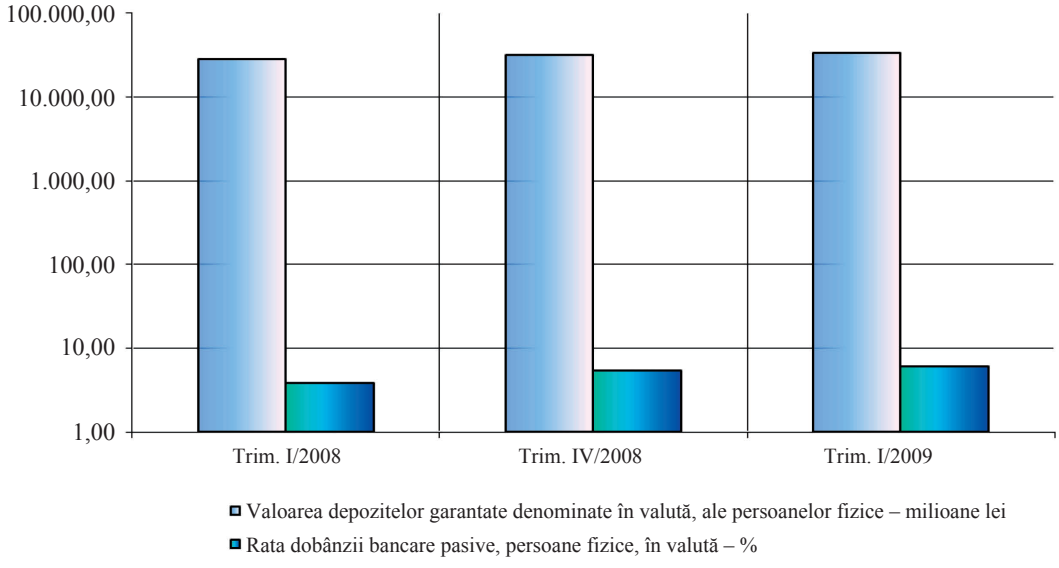

Grafic 10.4. Evoluția depozitelor garantate, constituite în lei, ale persoanelor juridice şi a ratei dobânzii bancare pasive pentru depozite în lei ale persoanelor juridice

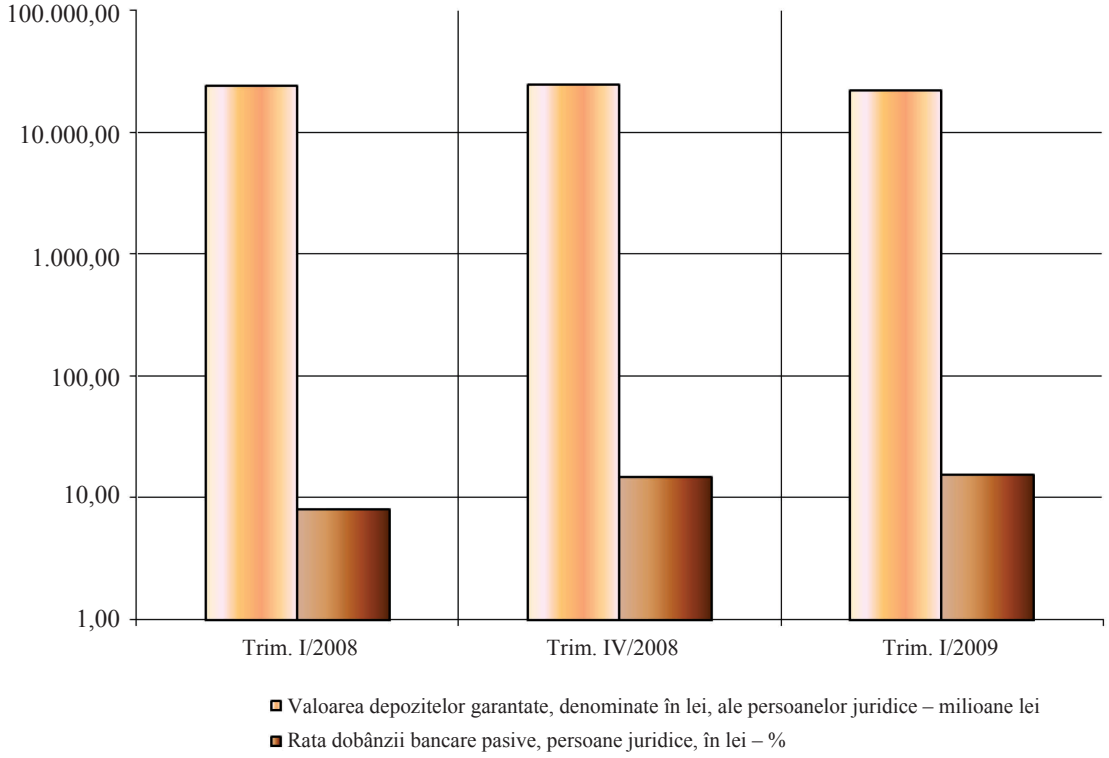

Grafic 10.5. Evoluția depozitelor garantate, constituite în valută, ale persoanelor juridice şi a ratei dobânzii bancare pasive pentru depozite în valută ale persoanelor juridice

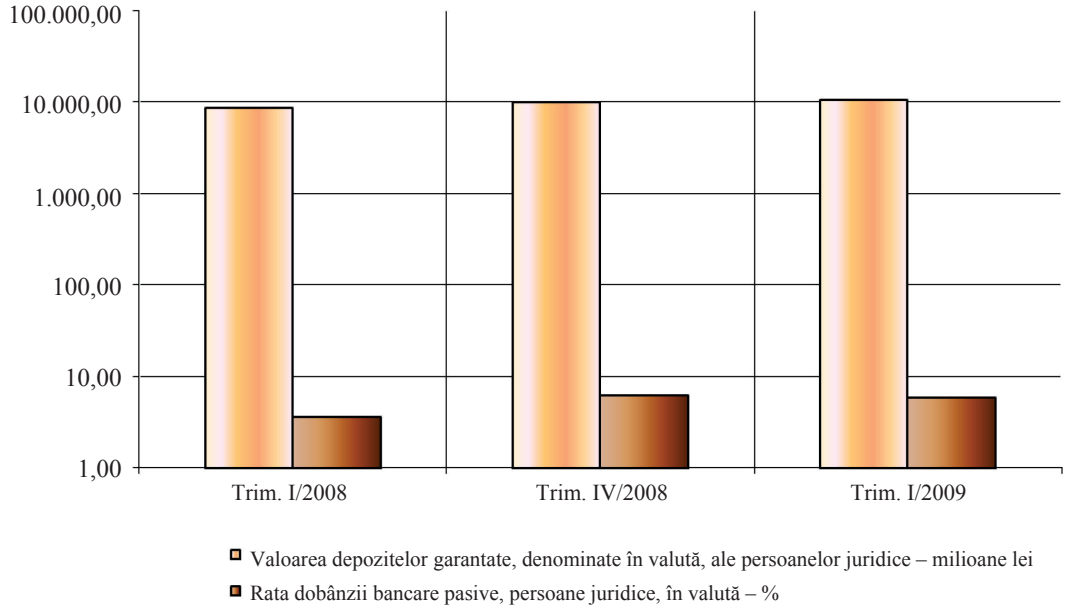

Politica monetară a Băncii Naţionale a României în trimestrul I 2009 s-a concretizat, în principal, în reducerea nivelului dobânzii de politică monetară, controlul ferm al masei monetare şi menţinerea nivelului ridicat al rezervei minime obligatorii în lei şi valută

Efectul evoluţiei dobânzii de politică monetară s-a manifestat la nivelul randamentelor interbancare care, în general, s-au aliniat (ca ritm de modificare) în perioada analizată, dobânzii BNR, ca urmare a acceptării, de către banca centrală, în integralitate a ofertelor instituţiilor de credit la licitaţiile de depozite pe scadenţă scurtă (două săptămâni). Au fost efectuate şi operaţiuni open – market pe maturităţi mai scurte, care au facilitat, pe ansamblu, o bună rezistenţă şi contracarare a şocurilor temporare asupra lichidităţii.

10.3. Produsul Intern Brut

Produsul Intern Brut reprezintă unul dintre cei mai cuprinzători indicatori economici ce reflectă „starea naţiunii", iar corelaţia statistică dintre evoluţia acestuia şi evoluţia indicatorilor privind depozitele bancare, în general, este de natură să ajute la identificarea cauzalităţilor sau/şi condiţionalităţilor formării şi modificării comportamentelor de economisire. Pe perioada analizată, situaţia se prezintă ca în tabelul următor:

Tabel 3

Nr crt	Indicatorul	Trim. I/2008	Trim. IV/2008	Trim. I/2009	Rată nominală de modificare (%) Trim. I/2009 în comparaţie cu:	
					Trim. IV/2008	Trim. I/2008
1.	Depozite bancare (flux trimestrial) – echiv. milioane lei	12.764,14	9.840,57	12.272,44	24,71	-3,85
2.	Depozitele garantate (flux trimestrial) – echiv. milioane lei	3.774,84	1.074,65	6.097,40	467,38	61,53
3.	PIB nominal – milioane lei	91.130,30	159.430,40	157.038,94*	-1,50	72,32

* Estimări CCFM

Dinamica comportamentului de constituire a depozitelor bancare nu este influenţată în mod direct de dinamica PIB, ci efectul acestuia din urmă este mediat de dinamica altor variabile macroeconomice legate cauzal sau structural. În timp ce PIB-ul nominal a scăzut cu 1,50 % în trimestrul I 2009 faţă de trimestrul IV 2008 şi a crescut cu 72,32% în raport cu trimestrul I 2008, fluxurile trimestriale pentru depozitele constituite la instituţiile de credit participante la Fond au fost superioare în trimestrul I 2009 faţă de trimestrul IV 2008 cu peste 24,71%, dar mai reduse cu 3,85% în raport cu trimestrul I 2008.

Cauzalitatea corelaţiilor trebuie căutată în factorii de creştere ai PIB. Este de menţionat că în trimestrul I 2009, dinamica PIB a fost susţinută de presiunea cererii de ansamblu, cu departajarea impactului reducerii consumului gospodăriilor populaţiei şi cel al societăţilor comerciale nefinanciare.

Grafic 10.6. Evoluția Produsului Intern Brut, a depozitelor totale şi a depozitelor garantate constituite la instituțiile de credit participante la Fond

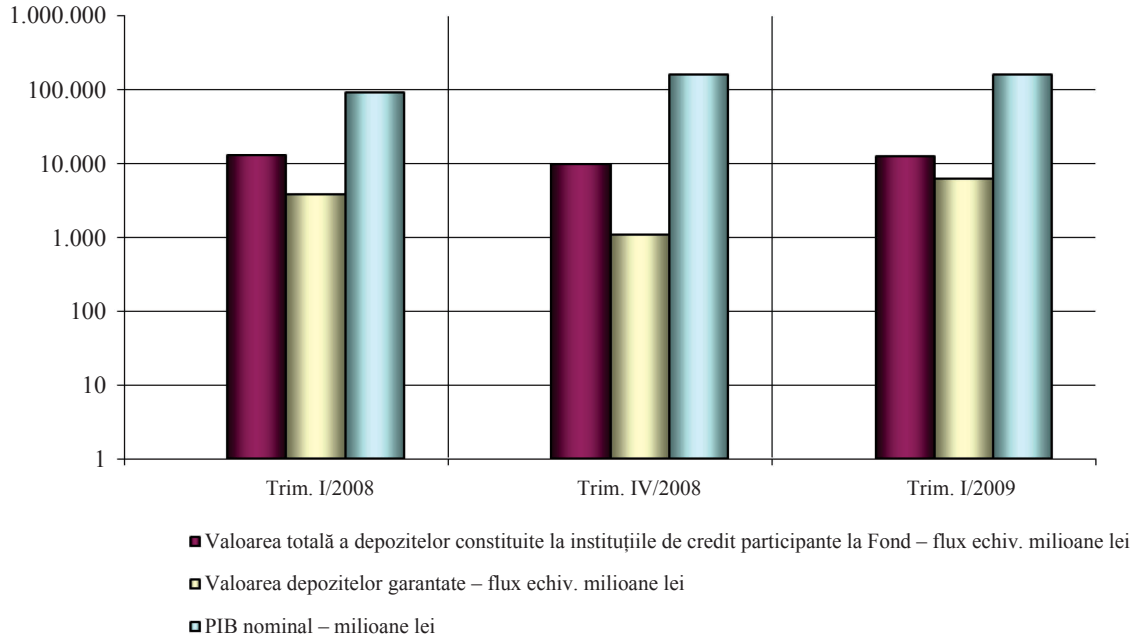

Analiza ponderii fluxurilor semestriale corespunzătoare depozitelor constituite la instituțiile de credit participante la Fond, precum şi a celor pentru depozitele garantate în PIB se prezintă ca în graficul următor.

Grafic 10.7. Ponderea în Produsul Intern Brut a depozitelor totale şi a depozitelor garantate constituite la instituțiile de credit participante la Fond

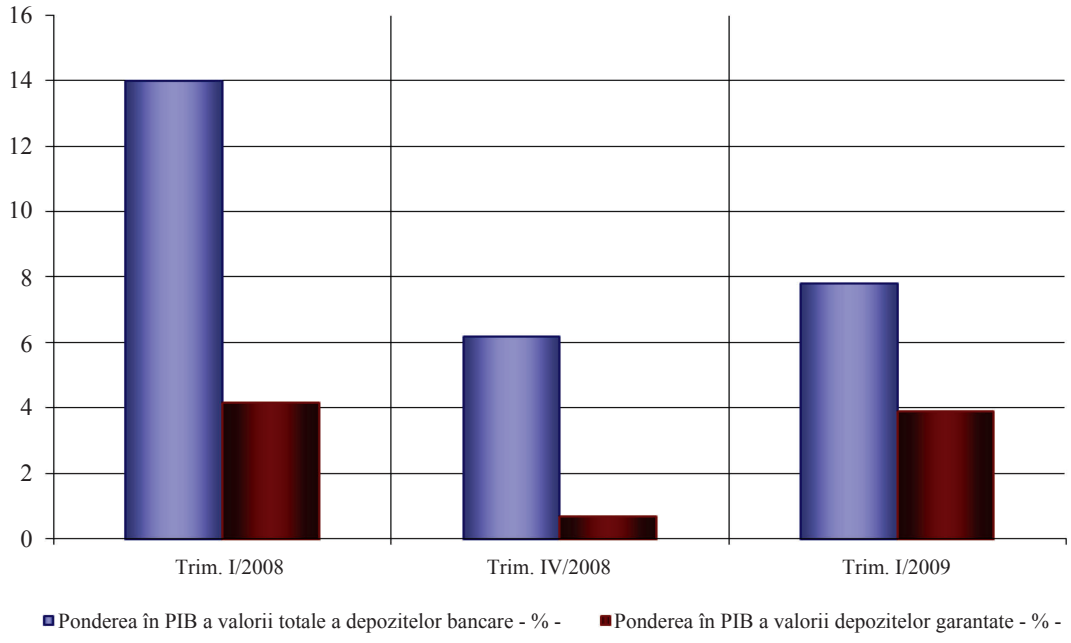

Trebuie menționat că există o tendință de creştere a ponderii în PIB a fluxurilor monetare corespunzătoare depozitelor constituite la instituțiile de credit participante la Fond, precum şi a celor pentru depozitele garantate. Pentru anul 2008, PIB a avut o creştere constantă şi destul de semnificativă, iar fluxurile monetare pentru depozitele constituite la instituțiile de credit participante la Fond, precum şi cele pentru depozitele garantate au fost pozitive, dar cu tendință de reducere constantă. În trimestrul I din 2009, valoarea PIB s-a redus în raport cu trimestrul IV 2008, în timp ce ponderea fluxurilor monetare pentru depozitele constituite la instituțiile de credit participante la Fond, precum şi cele pentru depozitele garantate au crescut semnificativ, fapt ce însă nu poate fi utilizat într-o predicție pe termen scurt. În anul 2009, aşa cum am anticipat în raportul prezentat anterior, corelația porneşte de la alte premise: PIB a înregistrat sporuri negative, iar comportamentul de economisire a populației şi a agenților economici s-a schimbat semnificativ în raport cu anul 2008.

10.4. Economisirea totală

Din perspectiva economisirii totale, comportamentul de economisire sub forma depozitelor bancare se prezintă astfel:

Tabel 4

Nr crt	Indicatorul	Trim. I/2008	Trim. IV/2008	Trim. I/2009	Rată nominală de modificare (%) Trim. I/2009 în comparație cu:	
					Trim. IV/2008	Trim. I/2008
1.	Depozite total (flux trimestrial) – echiv. milioane lei	12.764,14	9.840,57	12.272,44	24,71	-3,85
2.	Depozite garantate (flux trimestrial) – echiv. milioane lei	3.774,84	1.074,65	6.097,40	467,38	61,53
3.	Economisire totală[6] – milioane lei	3.456,00	37.698,50	46.312,30*	22,85	1240,05

* Estimări CCFM

Evoluția celor trei indicatori se prezintă ca în figura următoare.

Grafic 10.8. Evoluția depozitelor garantate (fluxuri trimestriale) şi a economisirii totale

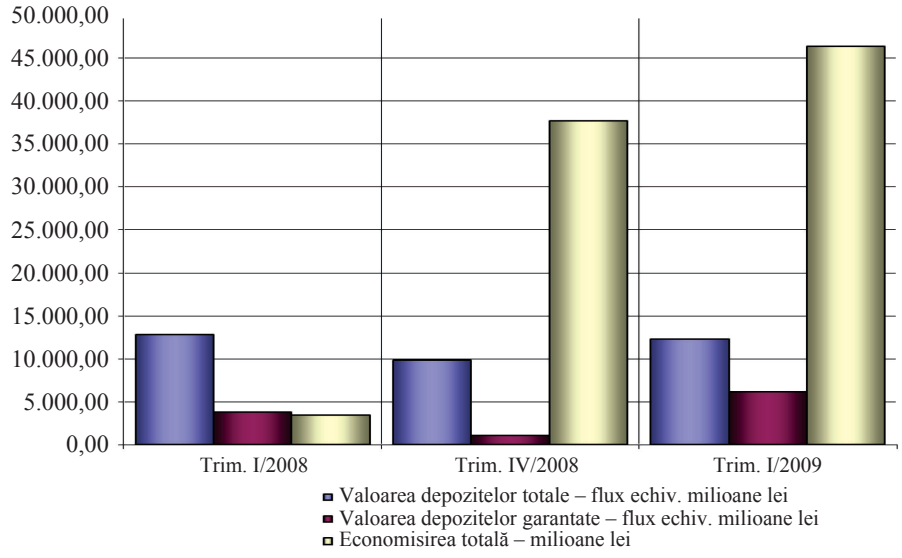

[6] Diferența dintre PIB şi consumul final

Valoarea fluxurilor bancare pentru economisire a sporit în trimestrul I din 2009 cu 24,71% în raport cu trimestrul IV din 2008, un nivel superior ritmului de creştere în aceeaşi perioadă a economisirii totale (22,85%), ceea ce confirmă tendinţa de sporire a ponderii economisirii sub formă de depozite bancare.

De asemenea, se observă creşterile neaşteptate ale valorii fluxurilor bancare pentru depozitele garantate (o creştere în trimestrul I din 2009 de 5,67 ori faţă de trimestrul IV din 2008).

10.5. Creditul bancar neguvernamental

Creditul acordat sectorului privat şi-a redus ritmul de creştere în raport cu nivelul record pe care l-a înregistrat în anul 2008. Evoluţia acestor împrumuturi a resimţit efectul inhibator pe care l-au exercitat asupra ofertei de credite criza financiară internaţională şi în particular:
1) aplicarea noilor coeficienţi de provizionare a creditelor în valută;
2) creşterea costurilor resurselor atrase de la „băncile – mamă" şi posibila reducere a acestor fluxuri;
3) amplificarea practicii de transferare în străinătate a unor părţi din portofoliul de credite al băncilor.

În acest sens, au acţionat:
a)comportamentul agenţilor economici de a face apel la împrumuturi mult mai prudent, după o analiză mult mai amănunţită asupra solvabilităţii proprii pe termen lung;
b) creşterea ratelor dobânzilor pentru cea mai mare parte a diferitelor categorii de credite noi;
c) potenţiala atingere a pragului de suportabilitate a îndatorării de către segmentul populaţiei cu venituri reduse;
d) creşterea prudenţialităţii băncilor şi particularizarea pe fiecare client a analizelor pentru acordarea de credite.

Există o relaţie biunivocă între economisirea prin depozite bancare şi creditul neguvernamental. Depozitele bancare se pot constitui ca resursă pentru acordarea de credite prin sistemul bancar. De asemenea, creditul neguvernamental poate constitui o sursă de depozite fie direct, fie, mai ales, indirect, prin efectul economic al creditului de a produce venituri care, la rândul lor, să constituie surse de economisire sub forma depozitelor. Situaţia statistică pe perioada analizată se prezintă în tabelul următor.

Tabel 5

Nr crt	Indicatorul	Trim. I/2008	Trim. IV/2008	Trim. I/2009	Rată nominală de modificare (%) Trim. I/2009 în comparaţie cu:	
					Trim. IV/2008	Trim. I/2008
1.	Valoarea totală a depozitelor la instituţiile de credit participante la Fond – echiv. milioane lei	221.655,34	256.307,44	268.579,88	4,79	21,17
2.	Valoarea depozitelor garantate – echiv. milioane lei	103.317,04	113.828,18	119.925,58	5,36	16,08
3.	Credit bancar intern neguvernamental (existent la sfârşitul perioadei) – milioane lei	164.606,80	198.085,90	206.890,10	4,44	25,69

Trebuie să ţinem seama că, în principiu, creditele bancare constituie sursă de economisire într-o formă indirectă, prin efectul pe care îl antrenează asupra veniturilor.

Grafic 10.9. Evoluţia creditului bancar intern neguvernamental, a valorii totale a depozitelor şi a depozitelor garantate

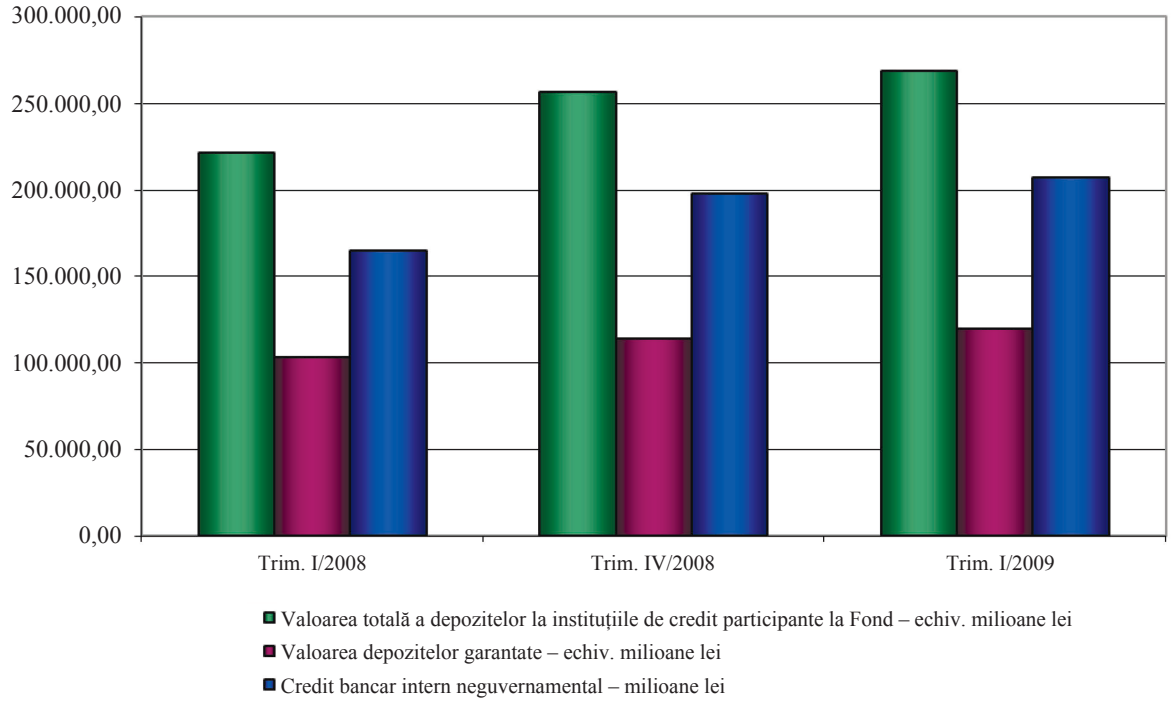

10.6. Veniturile populaţiei

În trimestrul I din 2009 câştigurile salariale nete au fost cu 5,84% mai reduse faţă de trimestrul IV din 2008, dar cu peste 17,62% mai mari faţă de aceeaşi perioadă din 2008. Pensia medie brută nominală a rămas practic constantă în trimestrul I din 2009 şi a fost cu 21,81% mai mare faţă de aceeaşi perioadă din 2008. Aceste evoluţii, precum şi reducerea consumului final într-un ritm mai mare în raport cu PIB, au determinat dinamici pozitive ale valorii depozitelor constituite de persoanele fizice la instituţiile de credit participante la Fond.

Evoluţia depozitelor constituite de persoanele fizice şi venitul mediu, exprimat atât sub forma salariului nominal brut, cât şi sub forma pensiei medii brute nominale, pentru perioada analizată, se prezintă ca în datele din tabelul următor.

Tabel 6

Nr crt	Indicatorul	Trim. I/2008	Trim. IV/2008	Trim. I/2009	Rată nominală de modificare (%) Trim. I/2009 în comparaţie cu:	
					Trim. IV/2008	Trim. I/2008
1.	Valoarea depozitelor bancare constituite de persoanele fizice – echiv. milioane lei	71.996,82	80.048,98	87.606,75	9,44	21,68

2.	Valoarea depozitelor bancare garantate, constituite de persoanele fizice – echiv. milioane lei	70.699,85	79.802,72	87.291,98	9,38	23,47
3.	Câştig salarial nominal net (la sfârşitul perioadei) – lei/lună	1192,00	1489,00	1402,00	-5,84	17,62
4.	Pensie medie bruta nominală – lei/lună	564,00	682,00	687,00	0,73	21,81

Se remarcă tendința populației de a transfera în economii sporurile salariale şi 99,64% din valoarea depozitelor constituite de persoanele fizice la instituțiile de credit participante la Fond sunt garantate. Datorită efectelor negative ale crizei financiare internaționale, comportamentul populației are o uşoară tendință de modificare şi trebuie să amintim că în această perioadă există o diversitate mai mare a formelor de economisire în raport cu începutul anului 2008 (să amintim doar fondurile private de pensie, care în anul 2008 au început să funcționeze efectiv).

Grafic 10.10. Evoluția câştigului salarial mediu net, a pensiei medii brute nominale, a valorii totale a depozitelor şi a valorii depozitelor garantate constituite de persoanele fizice

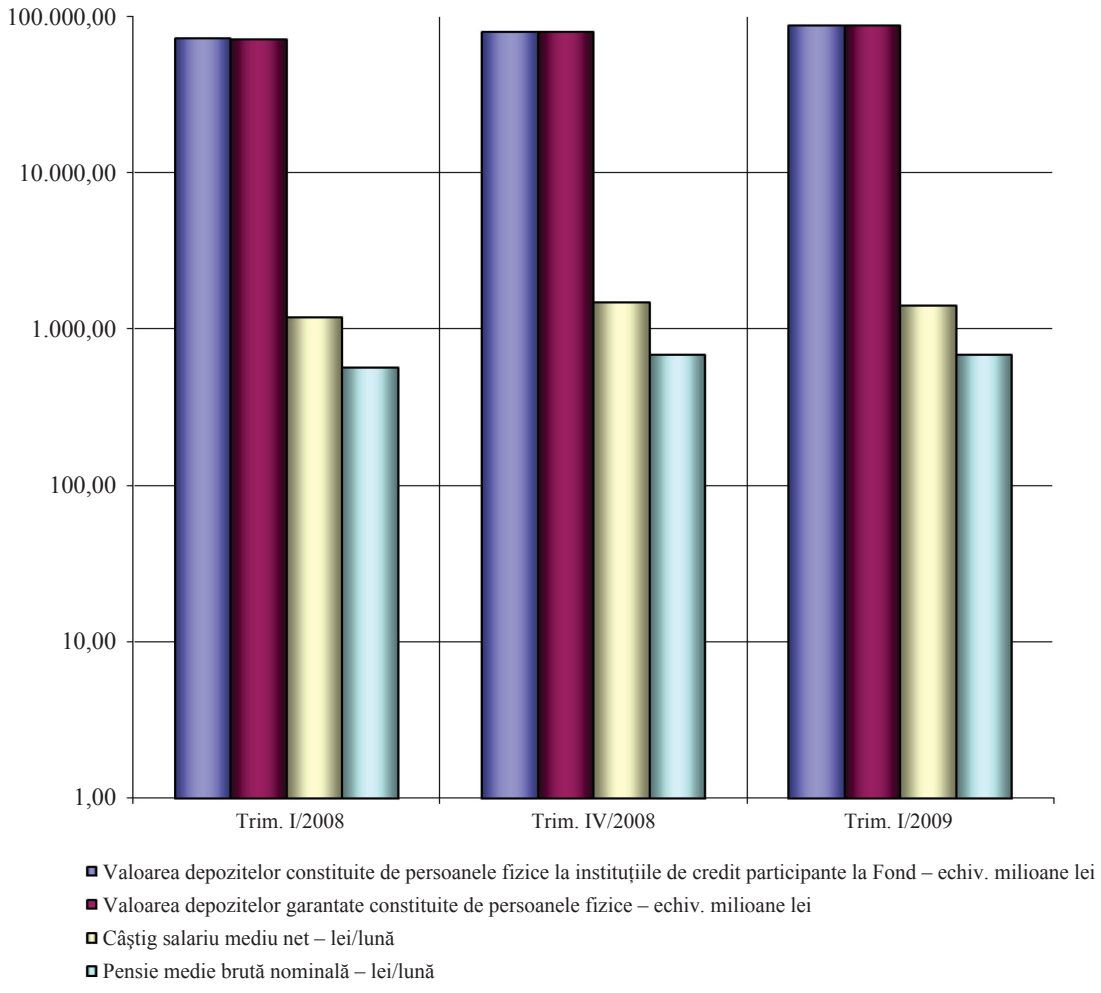

11. Concluzii

Valoarea totală a depozitelor la instituţiile de credit participante la Fond a fost în trimestrul I din 2009 cu 4,79 % mai mare faţă de trimestrul IV din 2008 şi cu 21,17 % faţă de trimestrul I 2008, ceea ce denotă păstrarea încrederii populaţiei şi a agenţilor economici pentru această formă de economisire. Depozitele constituite la instituţiile de credit participante la Fond reprezintă în trimestrul I din 2009 cca. 94,52 % din totalul depozitelor din sistemul bancar.

Corelaţia dintre dinamica depozitelor totale şi a depozitelor garantate în raport cu inflaţia a fost pozitivă şi de intensitate medie în perioada analizată (0,854492 respectiv 0,995804). Impactul inflaţiei asupra comportamentului de economisire sub forma depozitelor bancare a fost unul favorabil acţiunilor de constituire a acestora. Totodată, aceasta înseamnă că rolul dobânzii bancare pasive de prezervare a puterii de cumpărare a economisirilor prin depozite bancare este semnificativ, dacă se iau în considerare ultimele evoluţii din anul 2008 şi 2009.

Rata dobânzii bancare pasive constituie, în mod evident, coeficientul de fructificare directă a depozitelor. Corelaţia dintre cererea de depozite bancare şi rata nominală a dobânzii bancare pasive a fost, în general, pozitivă în trimestrul I 2009.

În cazul populaţiei, se observă că ritmurile de creştere ale depozitelor bancare au fost superioare celor ale dobânzilor bancare pasive în trimestrul I din 2009, în raport cu trimestrul IV din 2008, fapt influenţat în mare măsură de modificarea nivelului maxim de garantare a depozitelor pentru persoanele fizice.

În cazul persoanelor juridice, cu toate că nivelul mediu al dobânzilor bancare pasive pentru depozitele constituite în lei a crescut în trimestrul I din 2009 în raport cu trimestrul IV din 2008 cu 5,40%, valoarea depozitelor persoanelor juridice la instituţiile de credit participante s-a majorat cu 2,67%. În acelaşi timp, rata dobânzii bancare pasive pentru depozitele constituite de persoanele juridice în valută s-a redus cu 4,08% în trimestrul I din 2009 în raport cu trimestrul IV din 2008, dar valoarea depozitelor constituite în valută a crescut în perioada analizată cu 1,47%. Această situaţie are o explicaţie în reducerea nivelului de activitate la agenţii economici datorat crizei financiare şi o tendinţă de creştere a ponderii valorii depozitelor constituite în valută.

Comportamentul de economisire prin constituirea de depozite bancare nu este influenţat în mod direct de dinamica PIB, efectul acestuia din urmă este „intermediat" de influenţa altor variabile macroeconomice legate cauzal sau structural. În timp ce PIB-ul nominal a scăzut cu 1,50 % în trimestrul I 2009 în raport cu trimestrul IV 2008, dar a sporit cu peste 72,32% faţă de trimestrul I 2008, fluxurile trimestriale pentru depozitele constituite la instituţiile de credit participante la Fond au fost superioare în trimestrul I 2009 cu 24,73% faţă de trimestrul IV 2008.

Există tendinţa de sporire a ponderii în PIB a fluxurilor monetare corespunzătoare depozitelor constituite la instituţiile de credit participante la Fond, precum şi a celor ale depozitelor garantate. În anul 2009, aşa cum am anticipat în raportul prezentat anterior, corelaţia pentru anul 2009 porneşte de la alte premise: PIB înregistrează trenduri negative, iar comportamentul de economisire al populaţiei şi al agenţilor economici s-a schimbat semnificativ în raport cu anul 2008. Concomitent cu reducerea consumului real, într-un ritm superior celui înregistrat

de PIB, economisirea, în special prin depozite bancare va înregistra creşteri valorice, dar şi o modificare a structurii pe surse de economisire.
Dacă analizăm doar trimestrul I din 2009, economisirea totală are tendința să aibă o componentă semnificativă în valoarea depozitelor bancare. Valoarea depozitelor garantate, din punct de vedere al fluxurilor, a crescut în trimestrul I 2009 de 5,67 ori față de trimestrul IV 2008, iar economisirea a sporit cu 22,85% în aceeaşi perioadă. Se remarcă o schimbare a comportamentului de economisire, pe fondul reducerii consumului final şi reducerii nivelului PIB în perioada analizată.

După părerea noastră, în perioada următoare, se vor produce în continuare modificări în comportamentul de economisire al populației şi al agenților economici, în sensul unei mai bune utilizări a veniturilor ce nu sunt destinate consumului real.

Printre factorii care condiționează aceasta enumerăm:
- stagnarea sau reducerea în continuare a nivelului de producție;
- creşterea nivelului şomajului;
- reducerea veniturilor reale ale populației şi ale agenților economici;
- creşterea dificultăților de finanțare a agenților economici;
- un nivel al veniturilor bugetare inferior celui din aceeaşi perioadă a anului trecut.

Ca urmare, efectele se vor resimți în:
- reducerea în continuare a cererii populației şi a agenților economici;
- schimbarea structurii comenzilor de stat.

Referitor la evoluția procesului de economisire prin depozite la instituțiile de credit participante la Fond în trimestrul II din 2009, se pot prefigura următoarele:
- fluxurile corespunzătoare depozitelor bancare totale vor fi pozitive şi vor spori într-un ritm redus în raport cu cele din trimestrul I 2009;
- se va produce o creştere a numărului de deponenți cu o valoare mică a depozitului. Se va păstra ponderea semnificativă a depozitelor constituite de persoanele fizice în valoarea depozitelor garantate;
- fluxurile corespunzătoare depozitelor bancare constituite de persoanele juridice ar putea să se reducă în următoarea perioadă, în special cele constituite în lei, pe fondul unei reduceri a nivelului de activitate în diverse ramuri economice.

Anexa 1

Lista instituțiilor de credit participante la schema de garantare a depozitelor la 31 martie 2009

Nr.crt.	Denumirea instituției de credit
	I. Bănci - persoane juridice române
1.	Banca Comercială Română - S.A.
2.	RAIFFEISEN BANK - S.A.
3.	BRD - Groupe Societe Generale - S.A.
4.	ATE BANK ROMÂNIA - S.A.
5.	UniCredit Țiriac Bank - S.A.
6.	Bancpost - S.A.
7.	Banca de Export Import a României EXIMBANK - S.A.
8.	Banca Românească - S.A., membră a Grupului National Bank of Greece
9.	Credit Europe Bank (Romania) - S.A.
10.	Banca Transilvania - S.A.
11.	MKB ROMEXTERRA Bank - S.A.
12.	ALPHA BANK ROMANIA - S.A.
13.	PIRAEUS BANK ROMANIA - S.A.
14.	RBS Bank (România) – S.A.
15.	OTP BANK ROMANIA - S.A.
16.	BANCA COMERCIALĂ INTESA SANPAOLO ROMANIA - S.A.
17.	Emporiki Bank - România - S.A.
18.	LIBRA BANK - S.A.
19.	Banca C.R. Firenze România - S.A.
20.	ROMANIAN INTERNATIONAL BANK - S.A.
21.	MARFIN BANK (ROMANIA) – S.A.
22.	Banca Comercială CARPATICA - S.A.
23.	BANK LEUMI ROMANIA - S.A.
24.	VOLKSBANK ROMANIA - S.A.
25.	ProCredit Bank - S.A.
26.	Raiffeisen Banca pentru Locuințe - S.A.
27.	PORSCHE BANK ROMANIA - S.A.
28.	C.E.C. BANK – S.A.
29.	HVB BANCA PENTRU LOCUINȚE - S.A.
30.	Banca Millennium - S.A.
31.	BCR BANCA PENTRU LOCUINȚE – S.A.
	II. Cooperative de credit - Case centrale
1.	Banca Centrală Cooperatistă CREDITCOOP

Anexa 2

Lista depozitelor negarantate

1. Depozite plasate de către persoanele aflate în relații speciale cu instituția de credit, respectiv: administratorii, inclusiv conducătorii, directorii, cenzorii, auditorii independenți, acționarii semnificativi, deponenții cu statut similar în cadrul altor societăți din același grup, familiile persoanelor fizice de mai sus - soții, precum și rudele și afinii de gradul întâi, persoanele terțe care acționează în numele deponenților menționați, precum și societățile din același grup.

2. Depozite ale persoanelor fizice și juridice, inclusiv entități fără personalitate juridică care au obținut, pe bază individuală, rate de dobândă și concesii financiare care au contribuit la agravarea situației financiare a instituției de credit.

3. Depozite ale instituțiilor de credit, inclusiv cele provenind din fondurile proprii ale acestora, cu excepția depozitelor instituțiilor de credit în faliment.

4. Depozite ale instituțiilor financiare.

5. Depozite ale societăților de asigurare-reasigurare, inclusiv intermediarii în asigurări.

6. Depozite ale organismelor de plasament colectiv, precum fonduri mutuale, societăți de investiții.

7. Depozite ale fondurilor de pensii.

8. Depozite ale autorităților publice centrale și locale.

9. Depozite ale regiilor autonome, companiilor naționale, societăților naționale, societăților comerciale, altele decât microîntreprinderile, întreprinderile mici și mijlocii.

10. Depozite nenominative.

11. Datorii de natură obligatară, precum și obligații care izvorăsc din accepte proprii și bilete la ordin emise de instituția de credit.

12. Depozite rezultate din tranzacții pentru care au fost pronunțate hotărâri judecătorești definitive de condamnare pentru infracțiunea de spălare de bani.